

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΩΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗ

ΕΝΑ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ | ΓΙΑΓΚΙΝΗ ΜΙΧΑΕΛΑ

ΕΠΕΒΛΕΠΩΝ: ΚΑΚΑΒΑΣ ΣΠΥΡΟΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024, ΧΑΝΙΑ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Ακαδ. έτος 2024-2025

Διπλωματική
Εργασία

Φώς και μνήμη

ένα οδοιπορικό στη Γερμανική κατοχή της Κρήτης

Αλεξανδράκης Αντρέας | Γιαγκίνη Μιχαέλα

Επιβλέπων καθηγητής: Κακάβας Σπυρος

Ευχαριστίες

Μέσα από αυτή τη πορεία της Διπλωματικής μας εργασίας καταφέραμε να φτάσουμε στο φως, στο πέρας των σπουδών μας.

Σε αυτό το ταξίδι μας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας Σπύρο Κακάβα, για την καθοδήγηση του, τις πολύτιμες συμβουλές του αλλά και για την αμέριστη εμπιστοσύνη που έδειξε από την αρχή της συνεργασίας μας.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζουν και οι δικοί μας άνθρωποι, οι οικογένειες μας και οι φίλοι μας, οι οποίοι ουδέποτε έπαψαν να πιστεύουν σε εμάς και ποτέ δεν έφυγαν από το πλάι μας...

Η Ιουδηθ αποκεφαλίζει τον Ολοφρένη
1598-1599, Καραβάτζιο

ΑΥΡΙΟ ΦΩΣ

Γέλια ζωής
Χαρές μακρινές
Σκέψεις αγάπης
Στιγμές φωτεινές

Έλπίδες θρεμμένες
Πίστης δουλειά
Μνήμες κρυμμένες
Πόνου Φωτιά

Λεύτερη σκέψη
Δοῦλο κορμί
Θλιμμένη ὄψη
Χαρούμενη ὁρμή

Τέτοιο σημάδι
Άγώνα ἀδελφός
Τώρα σκοτάδι
Αὔριο φῶς

Αλέκος Παναγούλης

Περίληψη

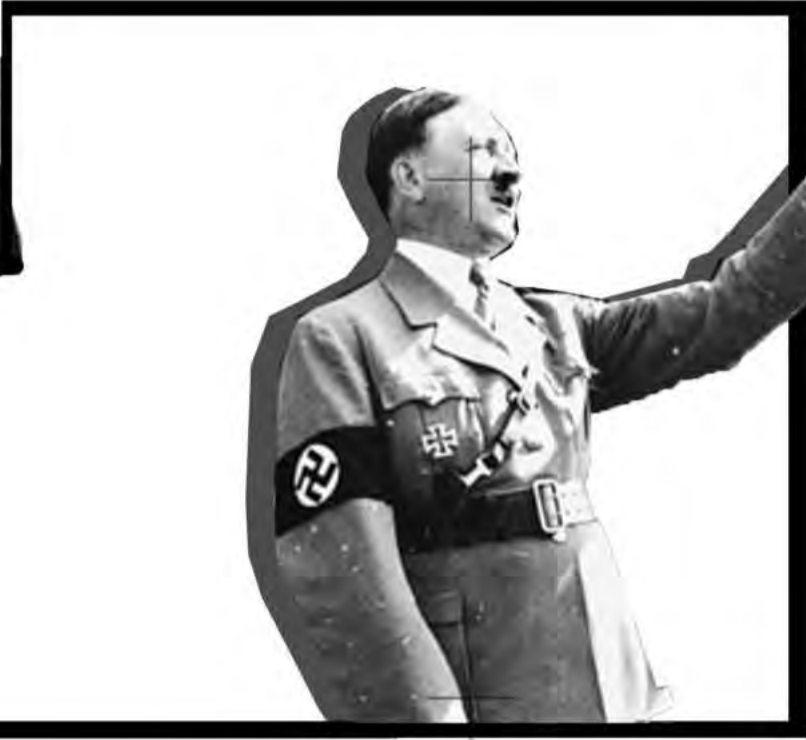
Το φυσικό φως αποτελεί το αιώνιο άυλο στοιχείο του χωροχρόνου, το οποίο και μετατρέπεται στο κατεξοχήν μέσο ανάδειξης χωρικών ποιοτήτων και συναισθημάτων. Το φυσικό φως στη παρούσα διπλωματική εργασία, φέρνει στο προσκήνιο μνήμες της Γερμανικής εισβολής στην Κρήτη. Αντικείμενο της διπλωματικής, αποτελεί η γέννηση με τη βοήθεια του φωτός, ενός μουσειακού χώρου κοντά στο “Κόκκινο Χωριό” Χανίων, όπου τοποθετήθηκαν από τις γερμανικές ένοπλες δυνάμεις τα πυροβολεία. Στον μουσειακό αυτό χώρο, εκτίθενται τα σημαντικότερα δρόμενα από τα γερμανικά ολοκαυτώματα στα Κρητικά χωριά, ενώ παρουσιάζονται και γεγονότα από την ευρύτερη γερμανική κατοχή. Σκοπό, αποτελεί η ανάδειξη του ιστορικού χώρου και η διατήρηση της μνήμης που συνοδεύει αυτά τα γεγονότα του Β’ Π.Π.. Έτσι διαμορφώνεται ο πυρήνας του μουσείου, μια καθοδική πορεία μέσω της οποίας αναβιώνεται η βύθιση προς το σκοτάδι των τραγικών αυτών γεγονότων. Παράλληλα, διαμορφώνονται εσωτερικοί και υπαίθριοι χώροι οι οποίοι χρησιμοποιούνται για εκδηλώσεις. Η αρχιτεκτονική λύση πλαισιώνεται από περιπατητικές διαδρομές, που λειτουργούν ως συνδετικοί κρίκοι του μουσείου με τα σημεία τοποθέτησης των πυροβολείων. Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στον σχηματισμό μιας συνεχούς διαδρομής από το σκοτάδι στο φως, ανάλογη με την ιστορική πορεία της γερμανικής εισβολής στην Κρήτη, δηλαδή από τη κατοχή και τον θάνατο, στην ελευθερία και τη ζωή.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Ανοδος Αδόλφου Χίτλερ στην εξουσία

_ Το 1933 στη Γερμανία ο Αδόλφος Χίτλερ διορίζεται ως Καγκελάριος. Επιδίωκε την “ανόρθωση” του γοήτρου της Γερμανίας, ενώ το 1934 αυτοανακηρύσσεται ως “Φύρερ”.

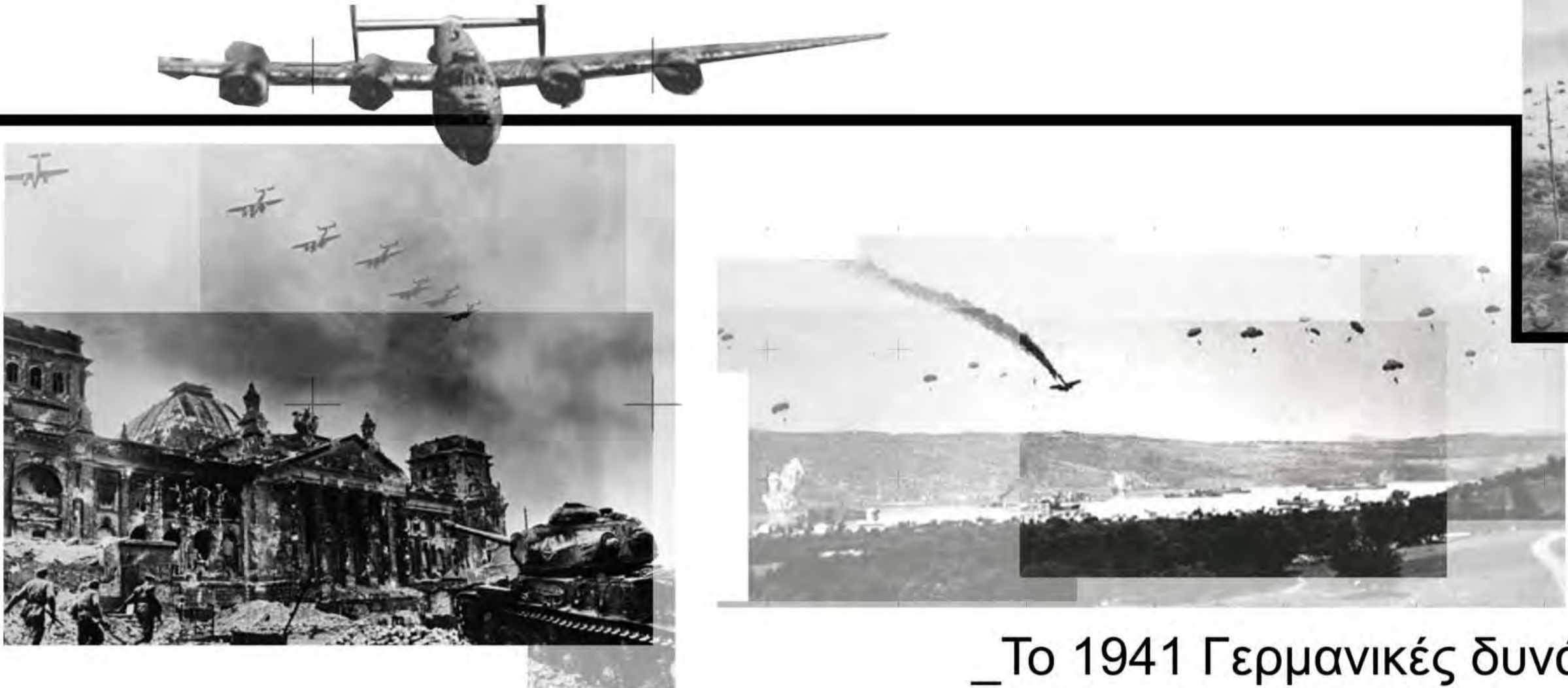
Τρομοκρατία των Ναζιστικών δυνάμεων

_ Ένα από τα κυριότερα μέσα τρομοκρατίας των Ναζί ήταν η γνωστή Μοίρα Ασφαλείας ή αλλιώς Schutzstaffel, τα οποία το 1933 μετατρέπονται σε κυρίαρχες αστυνομικές μονάδες.

Έναρξη Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου

_ Το 1939 ξεσπά στην Ευρώπη ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και διαρκεί ως το 1945.
_ Η σύγκρουση αυτή πραγματοποιείται ανάμεσα σε δύο αντίπαλες στρατιωτικές συμμαχίες: στους Συμμάχους και στις Δυνάμεις του Άξονα.
_ Η Γερμανία ήταν μια από τις μεγάλες δυνάμεις που συμμετείχαν σε αυτόν, με τις Δυνάμεις του Άξονα. Ο Β΄ Π.Π ήταν για τους Ναζί ένας τρόπος ώστε να αποκτήσει η “Άρια” φυλή γη και πόρους.

Εισβολή στην Ελλάδα

_ Το 1941 Γερμανικές δυνάμεις εισβάλλουν στην Ελλάδα.
_ Στις 20 Μαΐου και με την ονομασία “Επιχείρηση Ερμής”, Γερμανοί αλεξιπτωτιστές προσγειώνονται στη Κρήτη. Αρχικά στην ευρύτερη περιοχή των Χανίων, στο αεροδρόμιο του Μάλεμε, ενώ αργότερα στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο. Έτσι ξεκινά η Μάχη της Κρήτης.

_ Για την άμυνα του νησιού, οι συμμαχικές δυνάμεις χωρίστηκαν σε 4 μέτωπα: στο αεροδρόμιο Μάλεμε, στο Ηράκλειο, στο Ρέθυμνο και στην ναυτική βάση της Σούδας.
_ Το αεροδρόμιο Μάλεμε αποτέλεσε τον κύριο στόχο επίθεσης των Γερμανών αλεξιπτωτιστών.
_ Τη 1η Ιουνίου η παράδοση των 5000 μαχητών στα Σφακιά σηματοδότησε τη λήξη της Μάχης της Κρήτης.

_ Οι συλλογικές εκτελέσεις και καταστροφές χωριών δεν πραγματοποιήθηκαν εν θερμώ, αλλά εφαρμόστηκαν σε κύματα όλο το καλοκαίρι μέχρι τα μέσα του Σεπτεμβρίου του 1941.

_ Κατά τη διάρκεια της παραμονής των Ναζί στη Κρήτη, οι Γερμανοί προκάλεσαν αρκετές θηριωδίες στα τοπικά χωριά.

_ 2 Ιουνίου του 1941 Οι γερμανοί αλεξιπτωτιστές εκτέλεσαν τους άντρες κατοίκους σου χωριού Κοντομαρί ως αντίποινα για τη συμμετοχή του ντόπιου πληθυσμού στη Μάχη της Κρήτης.

_ Μία μέρα αργότερα, καταγράφεται μια δραματική πρωτιά στην ιστορία, αφού η Κάνδανος αποτελεί το μέρος όπου πρώτη φορά ελήφθη απόφαση για εκθεμελίωση ολόκληρου του οικισμού.

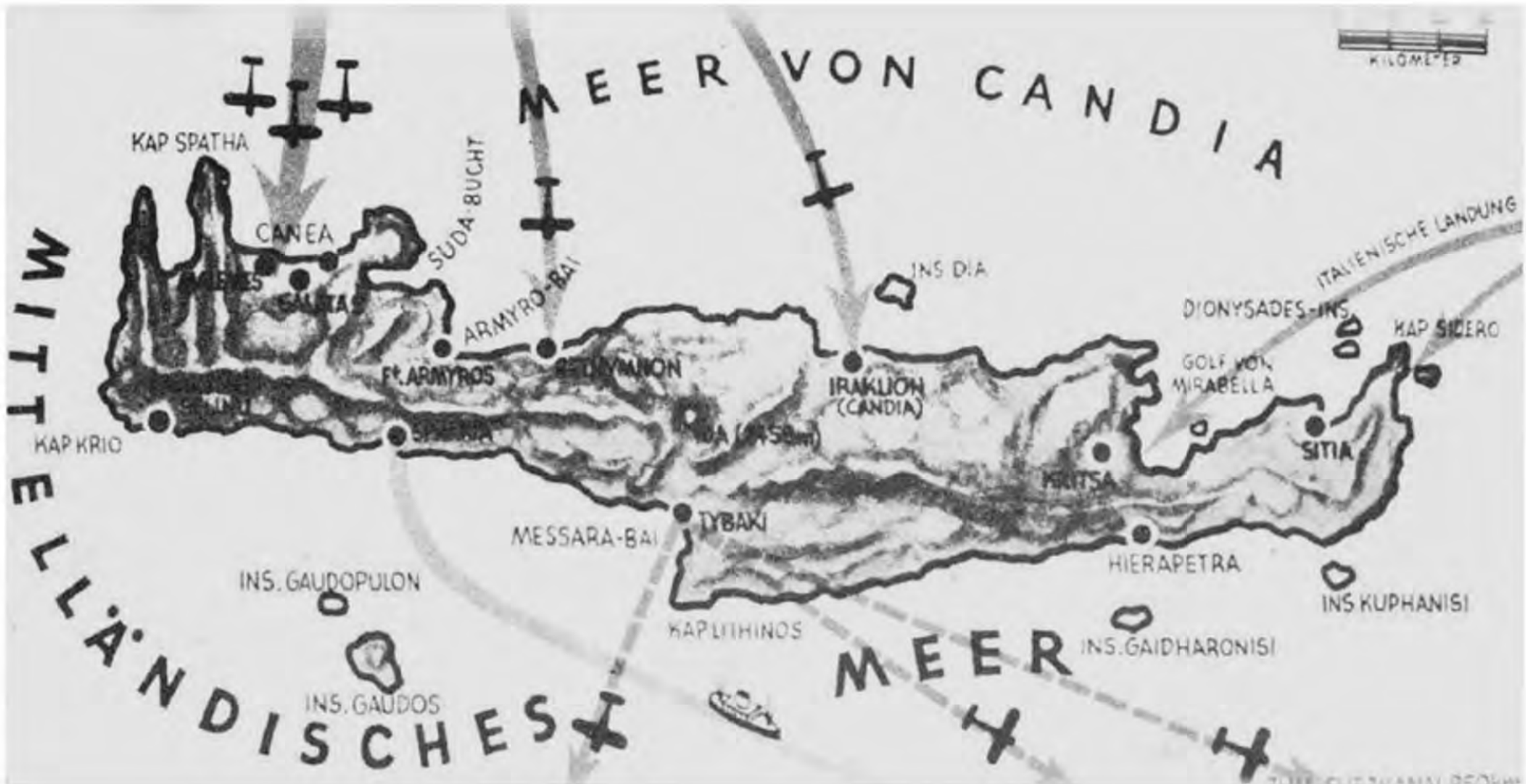
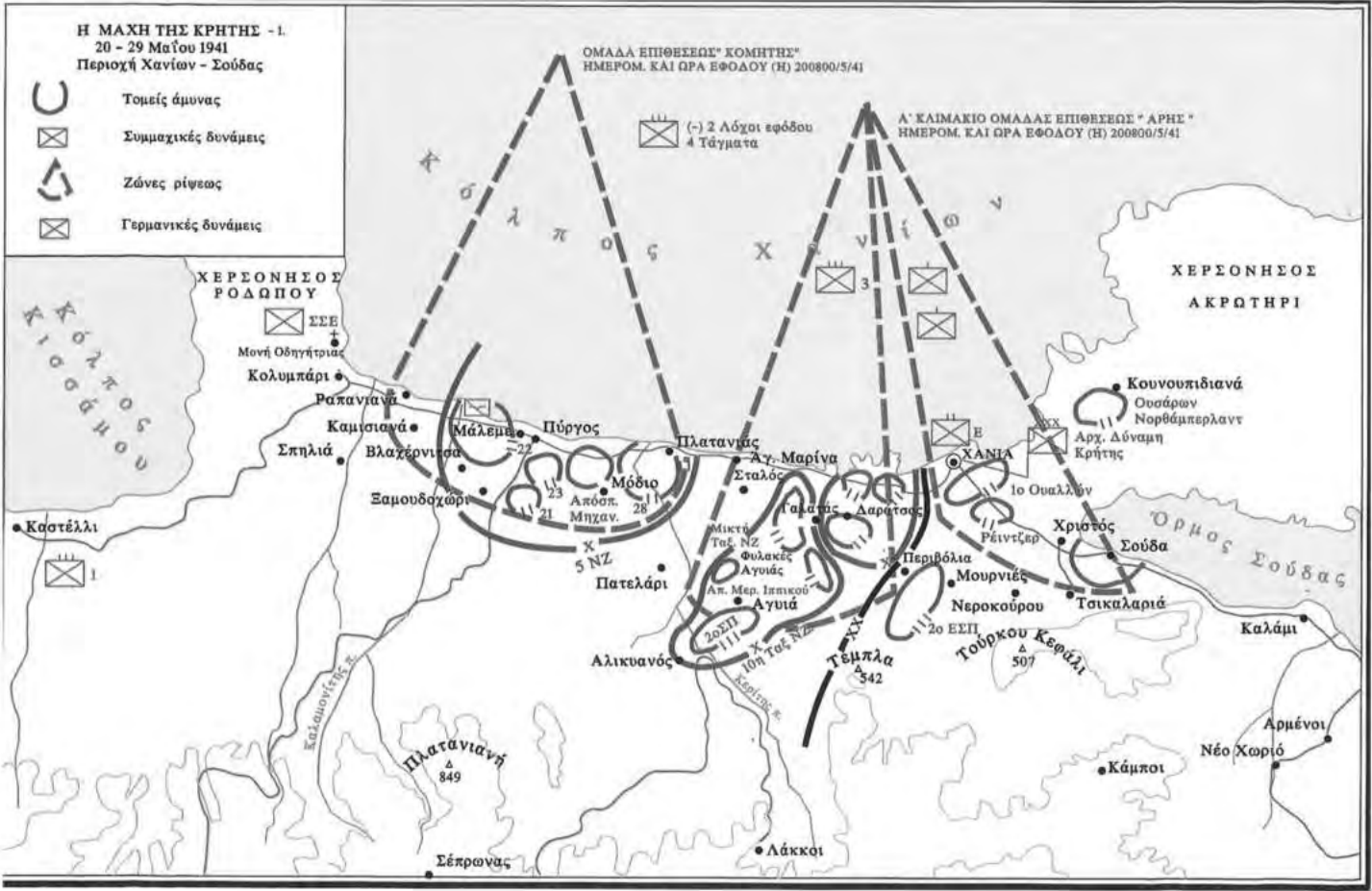
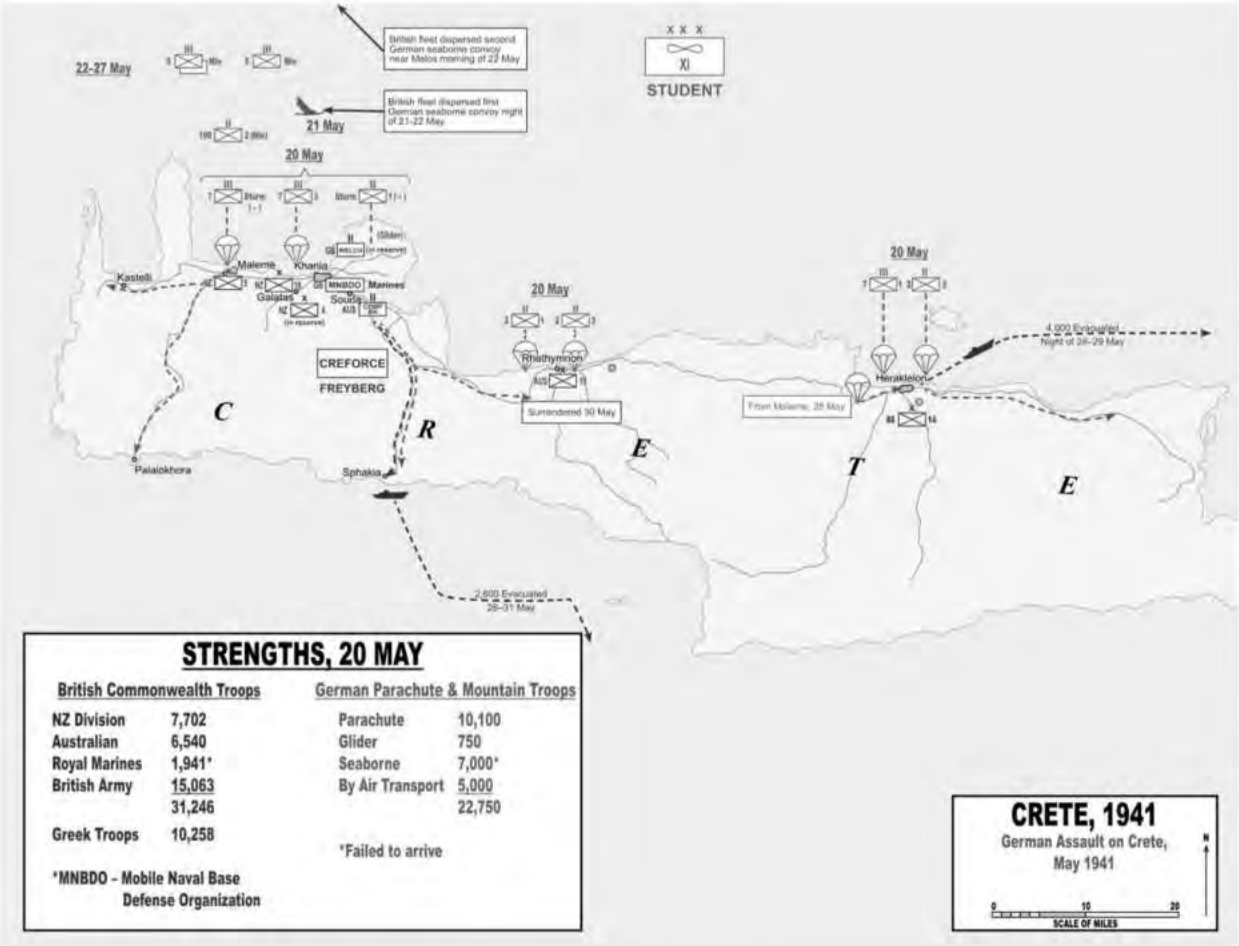
_ 13 Αυγούστου 1944
Ισοπεδώνονται τα Ανώγεια, ενώ εκτελέθηκαν όλοι οι άνδρες του χωριού.

_ 14 Σεπτεμβρίου 1943, οι Γερμανοί επιτέθηκαν στη περιοχή της Βιάννου λεηλατώντας και καταστρέφοντας την ολοκληρωτικά. Μαζικές εκτελέσεις, βασανιστήρια, συλλήψεις, λεηλασίες, εμπρησμοί, βανδαλισμοί και ανατινάξεις πραγματοποιήθηκαν. Μετά τη σφαγή απαγορεύτηκε η ταφή των νεκρών.

_ 10 Μαΐου 1945 αποχωρούν τα Γερμανικά στρατεύματα από τη Κρήτη

ΠΛΗΓΕΝΤΑ ΧΩΡΙΑ

1 Κακόπετρος	9 Ξηρόκαμπος	17 Στέρνες
2 Κάντανος	10 Δαμάστα	18 Βιάννος
3 Μαλάθιρος	11 Μάραθος	19 Σύμη
4 Κοντομαρί	12 Ανώγεια	20 Ιεράπετρα
5 Αλικιανός	13 Λοχριά	
6 Περιβόλια	14 Καμάρες	
7 Καλή Σικιά	15 Βορίζια	
8 Σακούρια	16 Μαγαρικάρι	

Γερμανοί στρατιώτες μπαίνουν στο Ηράκλειο στις 29 Μαΐου 1941

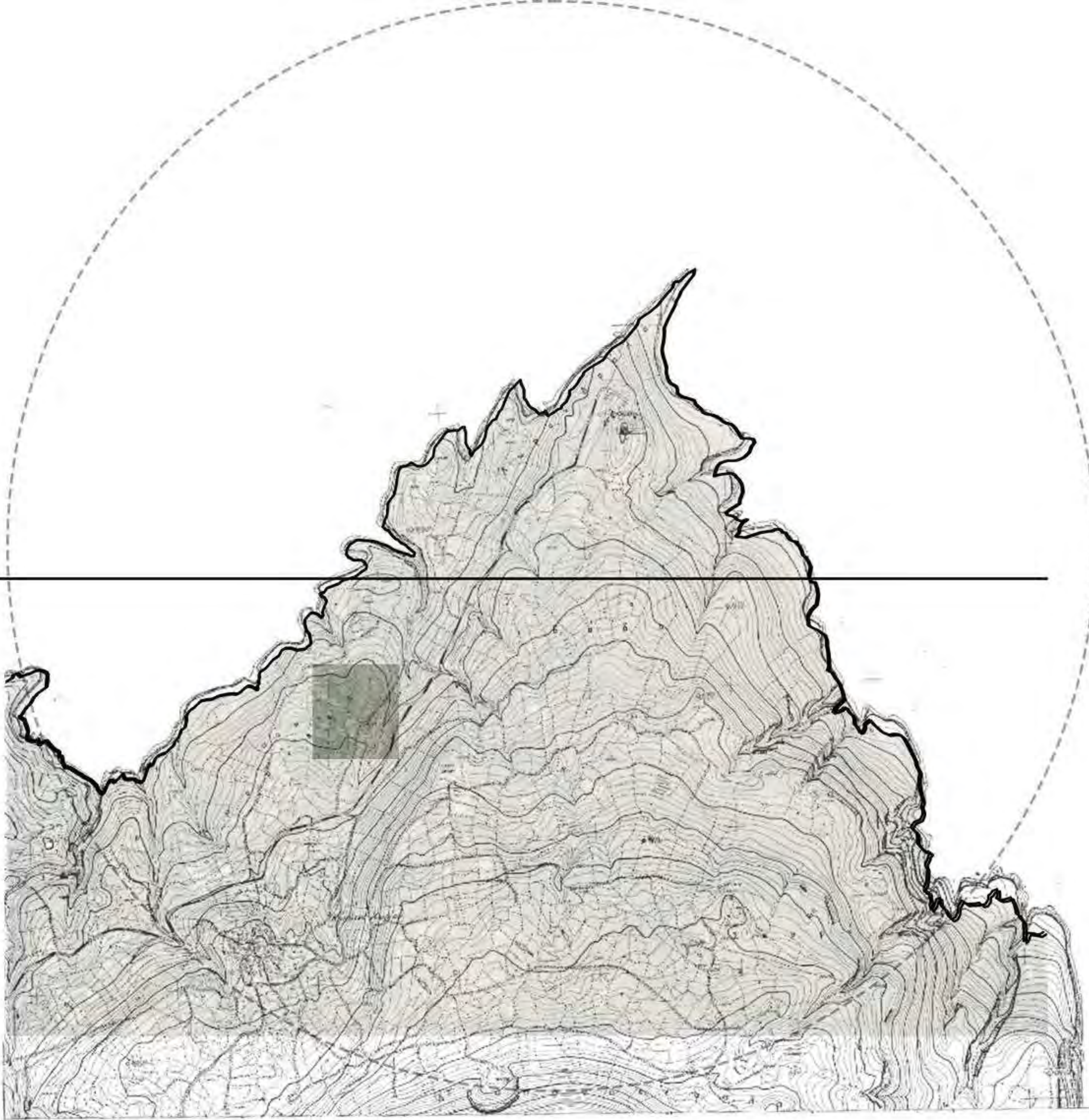
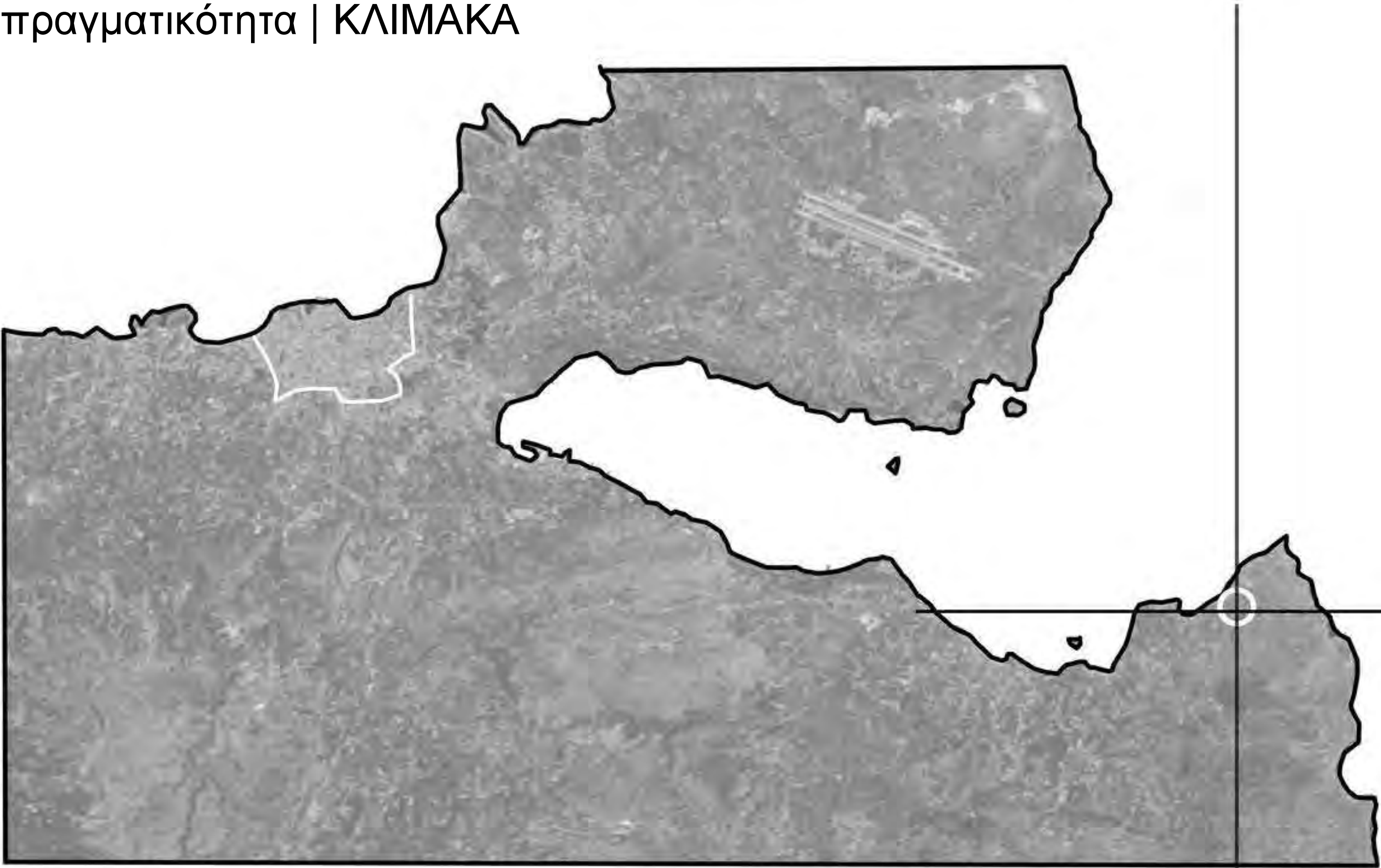
Νεοζηλανδοί σε κρητικό χωριό πριν την εισβολή

Σούδα, Απρίλιος 1941

Εισβολή αλεξιπτωτιστών Γερμανών στη Κρήτη

Όρια

Το όριο της κατοικίας

Όριο με τον δρόμο

Όριο με τη θάλασσα

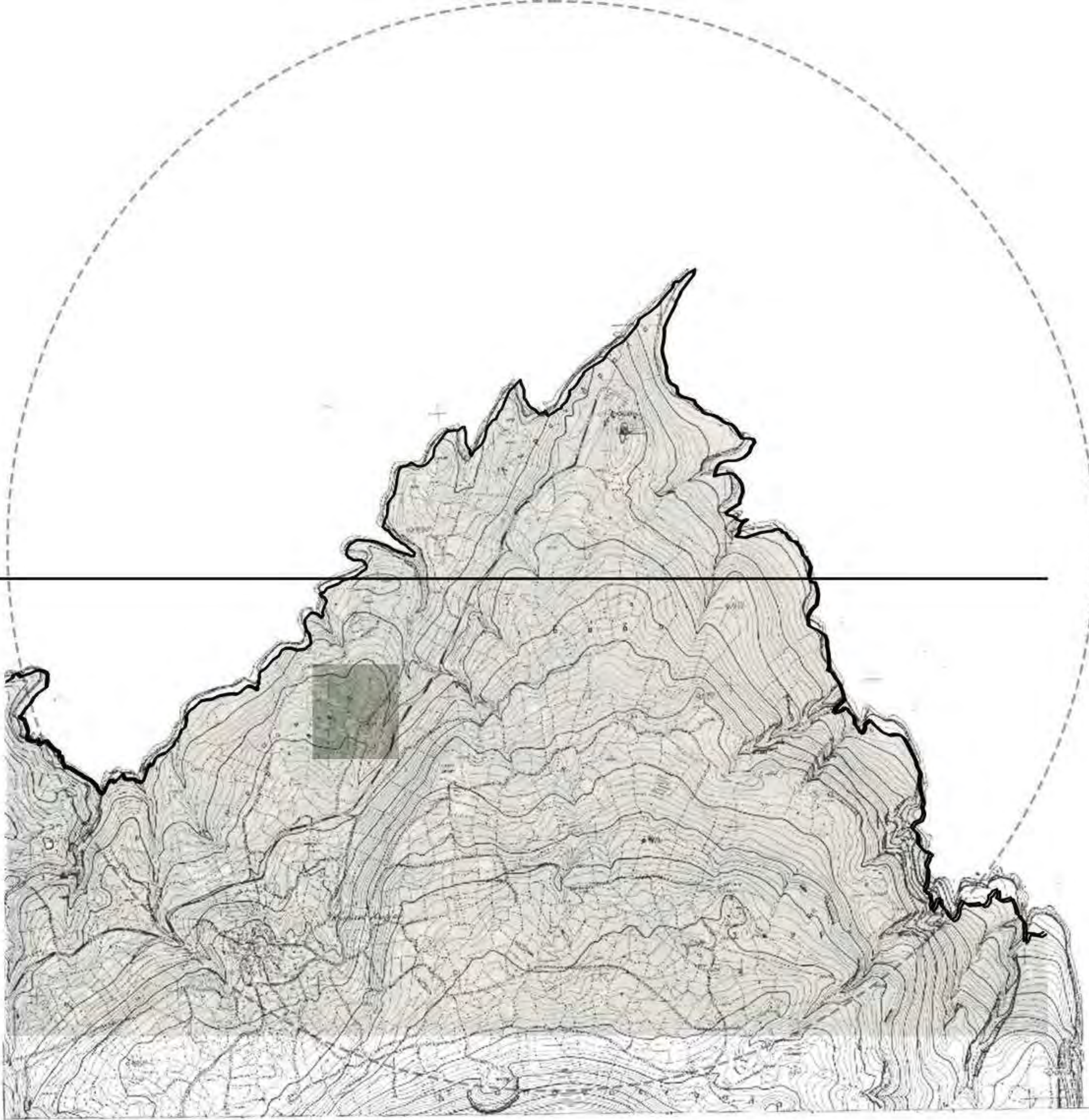
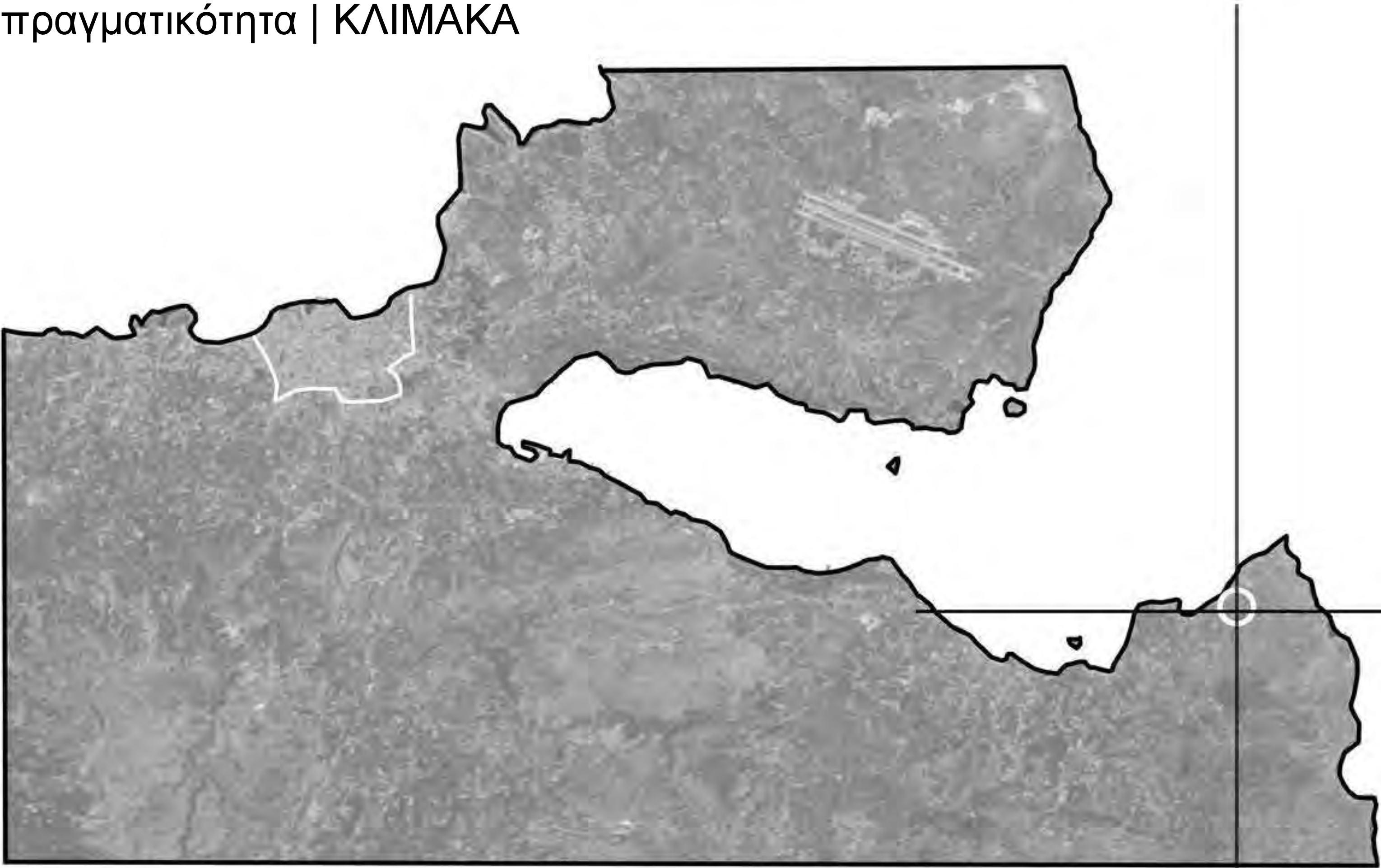
Σημεία παρατήρησης

Κίνηση | Ροή

Οπτική φυγή

Ίχνος μνήμης

Βλέμμα

Όρια

Το όριο της κατοικίας

Όριο με τον δρόμο

Όριο με τη θάλασσα

Σημεία παρατήρησης

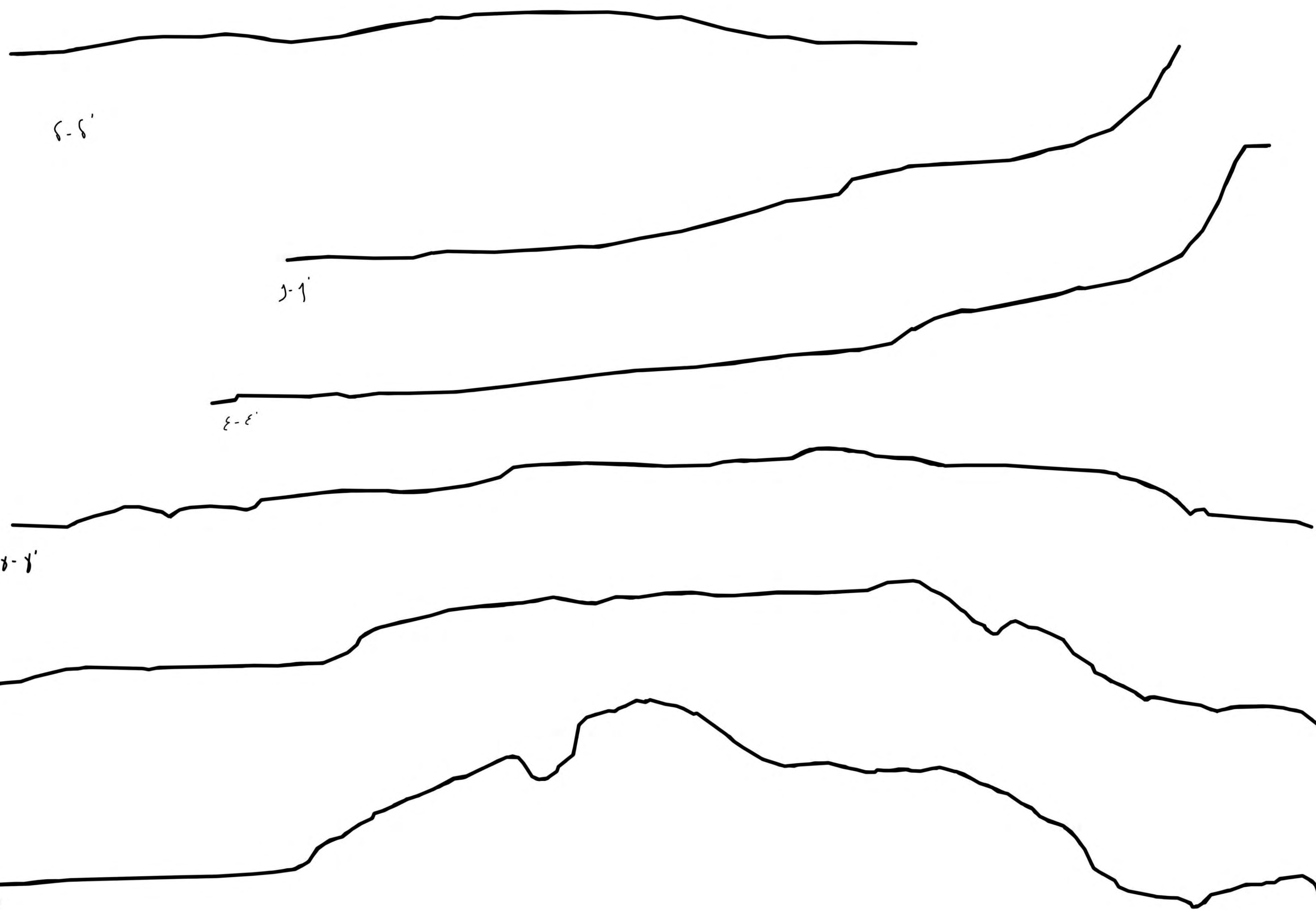
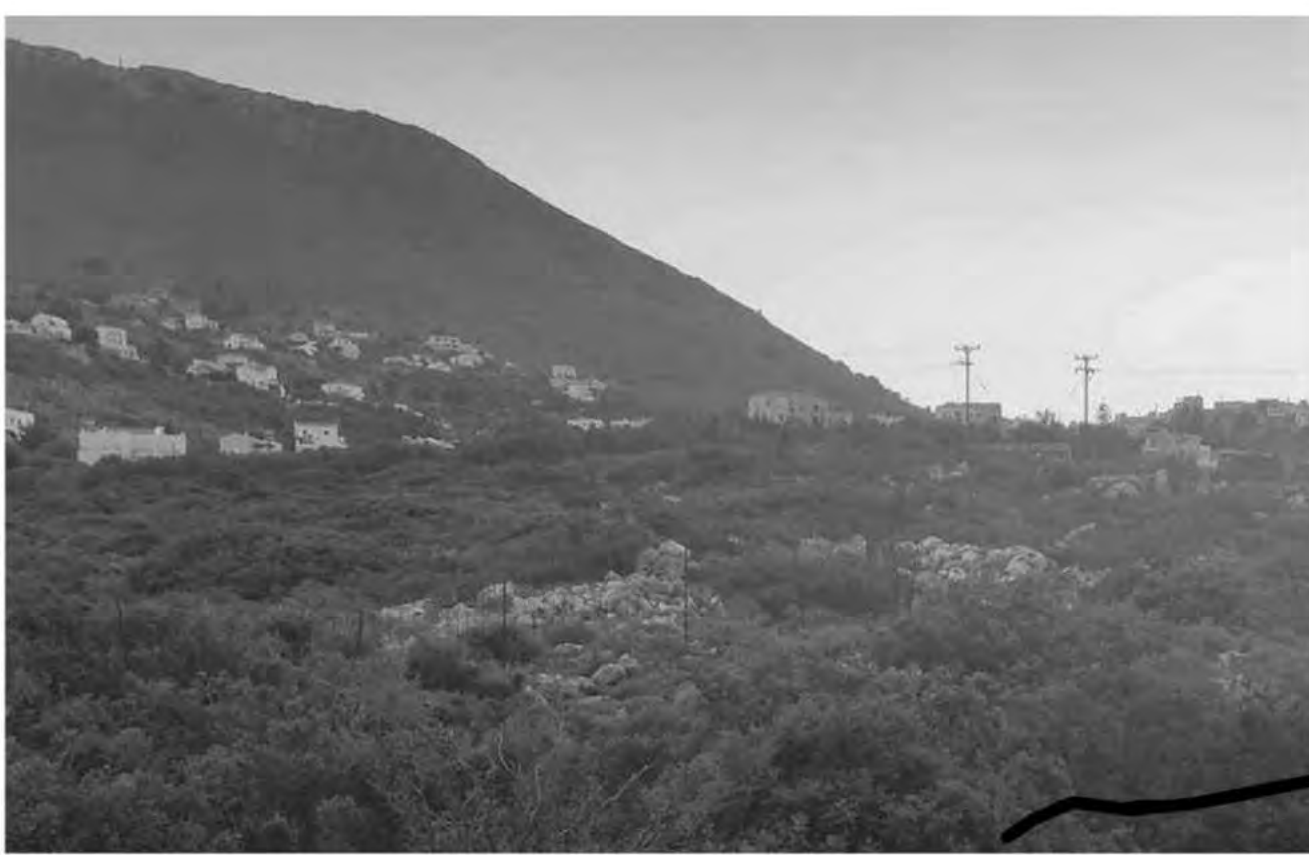
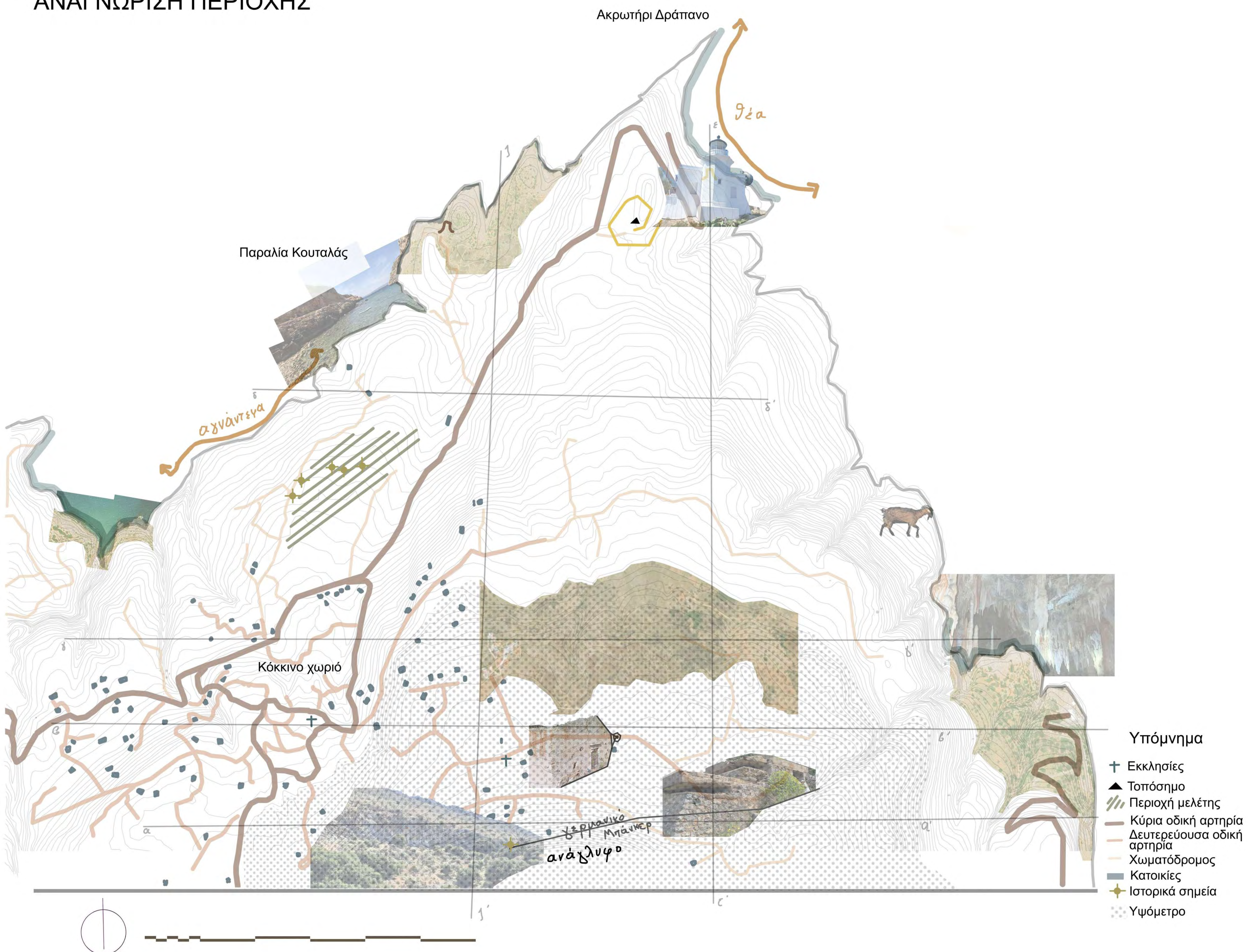
Κίνηση | Ροή

Οπτική φυγή

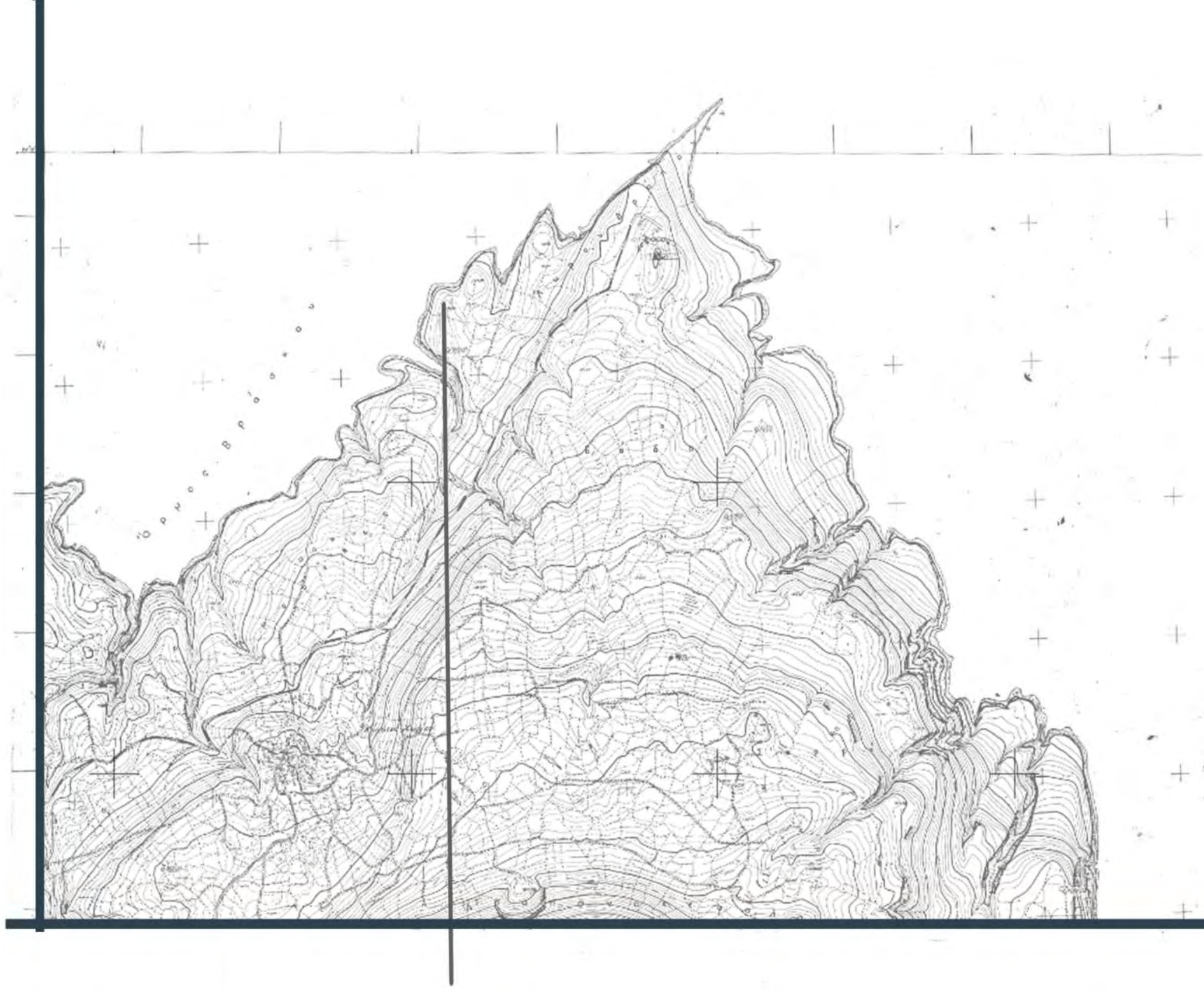
Ίχνος μνήμης

Βλέμμα

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Κρητικός Έβενος
(Ebenus Cretica)

Αρμυρίκι

Ρεΐκι
(Erica manipuliiflora)

Πετρομάρουλα
(Petromarula Pinata)

Βραχώδεις παραλίες

Αγούδουρας
Hypericum
Kelleri

Δίκταμος

Χαρουπιά

Συκιά

Ελιά

Πλαγιές

Σπάρτο

Πηγουνιά
(Paeonia Clusio
S.Sp Clusii)

Ακέσαρος
Flora
cytherea

Ασπάλαθος

Θρούμπι

Θυμάρι
(Thymus Vulgaris)

Ρίγανη

Καστανιά

Πεύκο

Κυπαρίσσι

Ημιορεινές πλαγιές

Ασφάκα
(Phlomis fruticosa)

Λυγαριά

Φασκομηλιά

Κυκλάμινο
(Cyclamen Creticum)

Πουρνάρι

Ορεινές πλαγιές

Άγριογαρύφαλλο
(Dianthus Juniperinus)

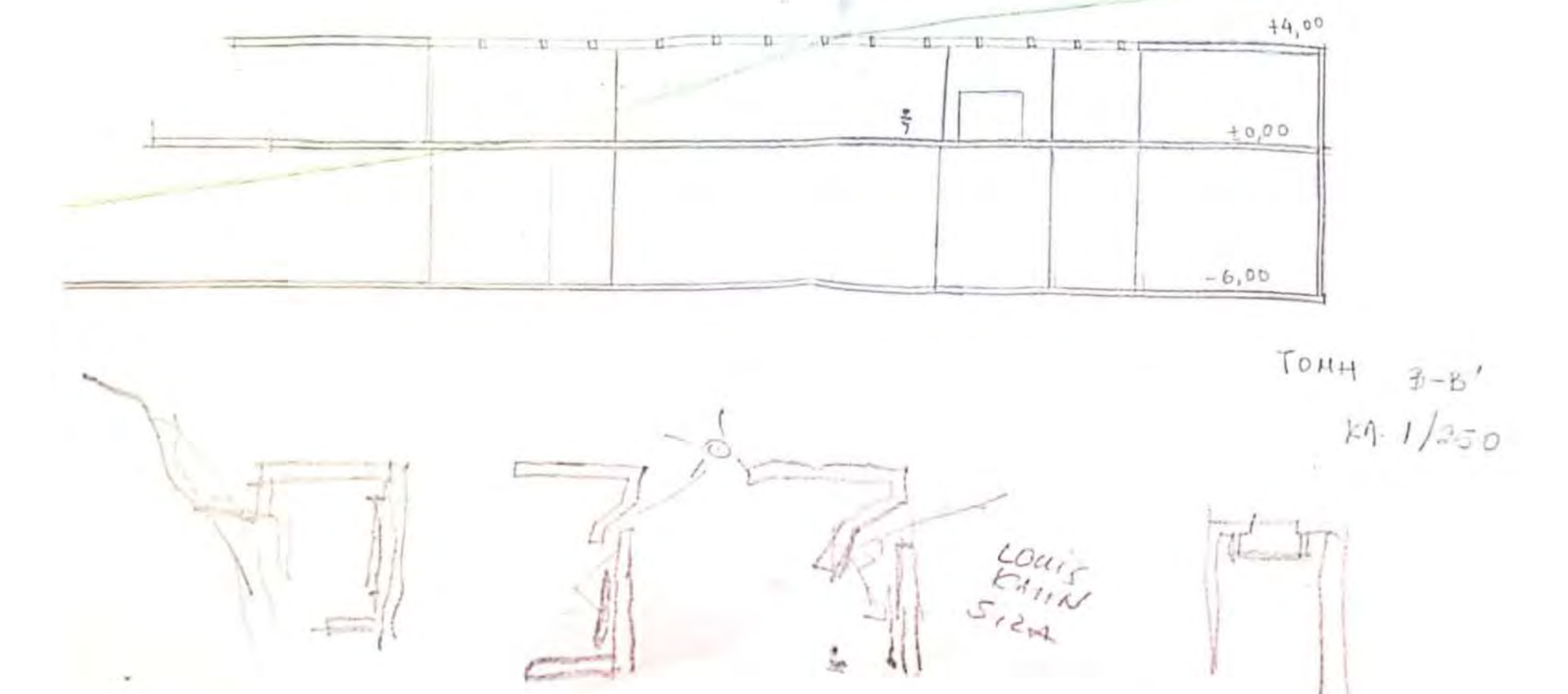
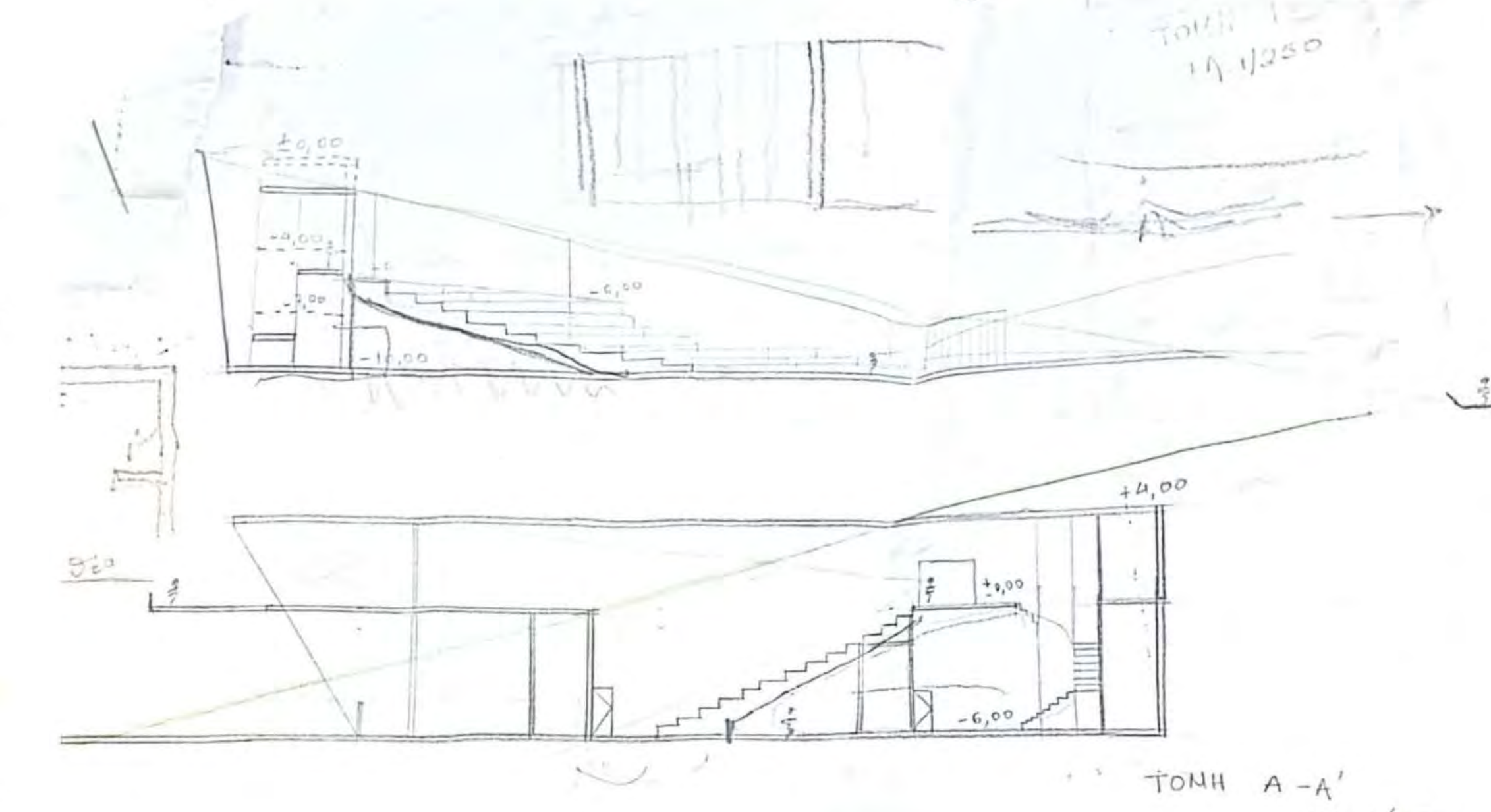
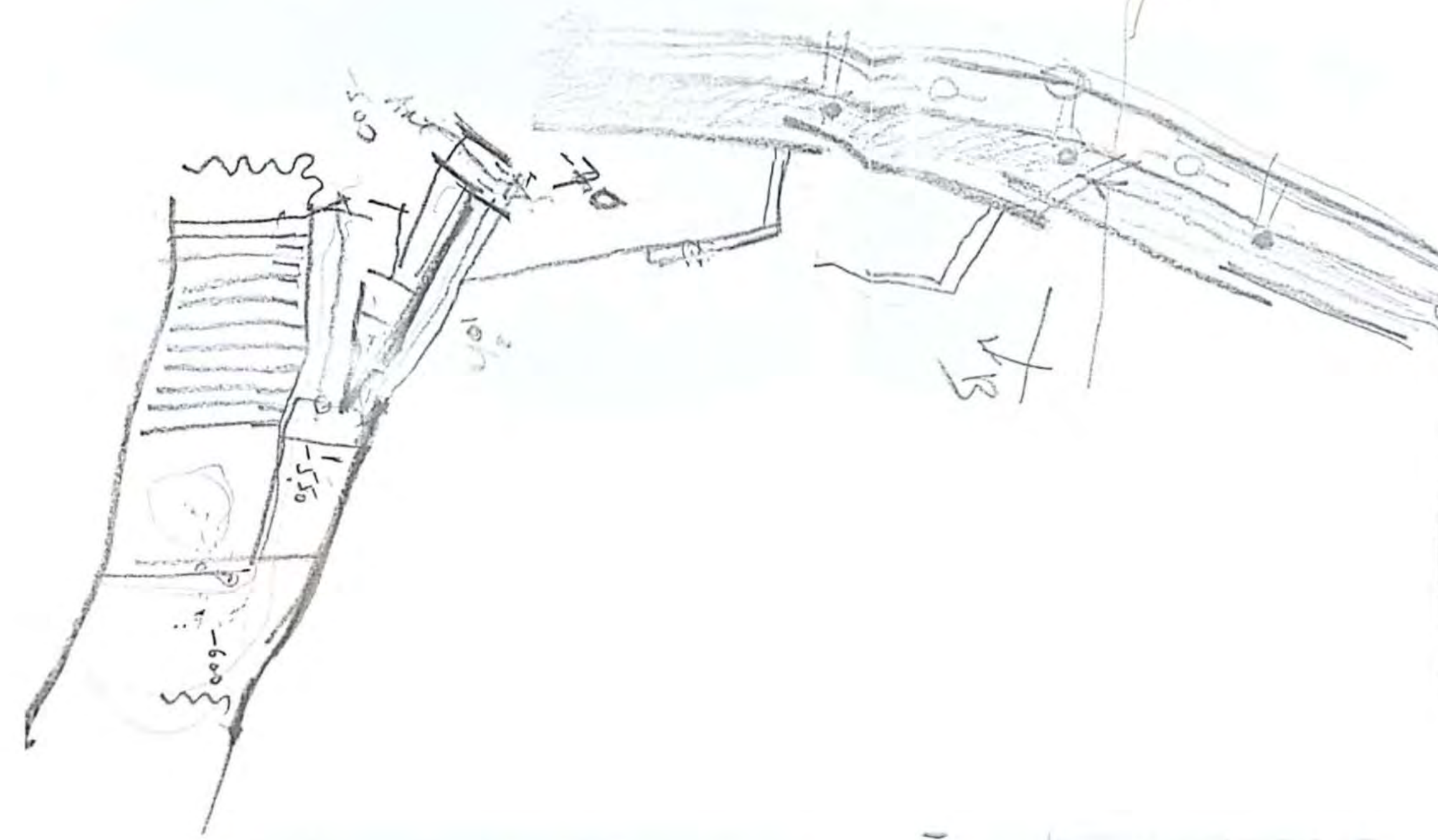
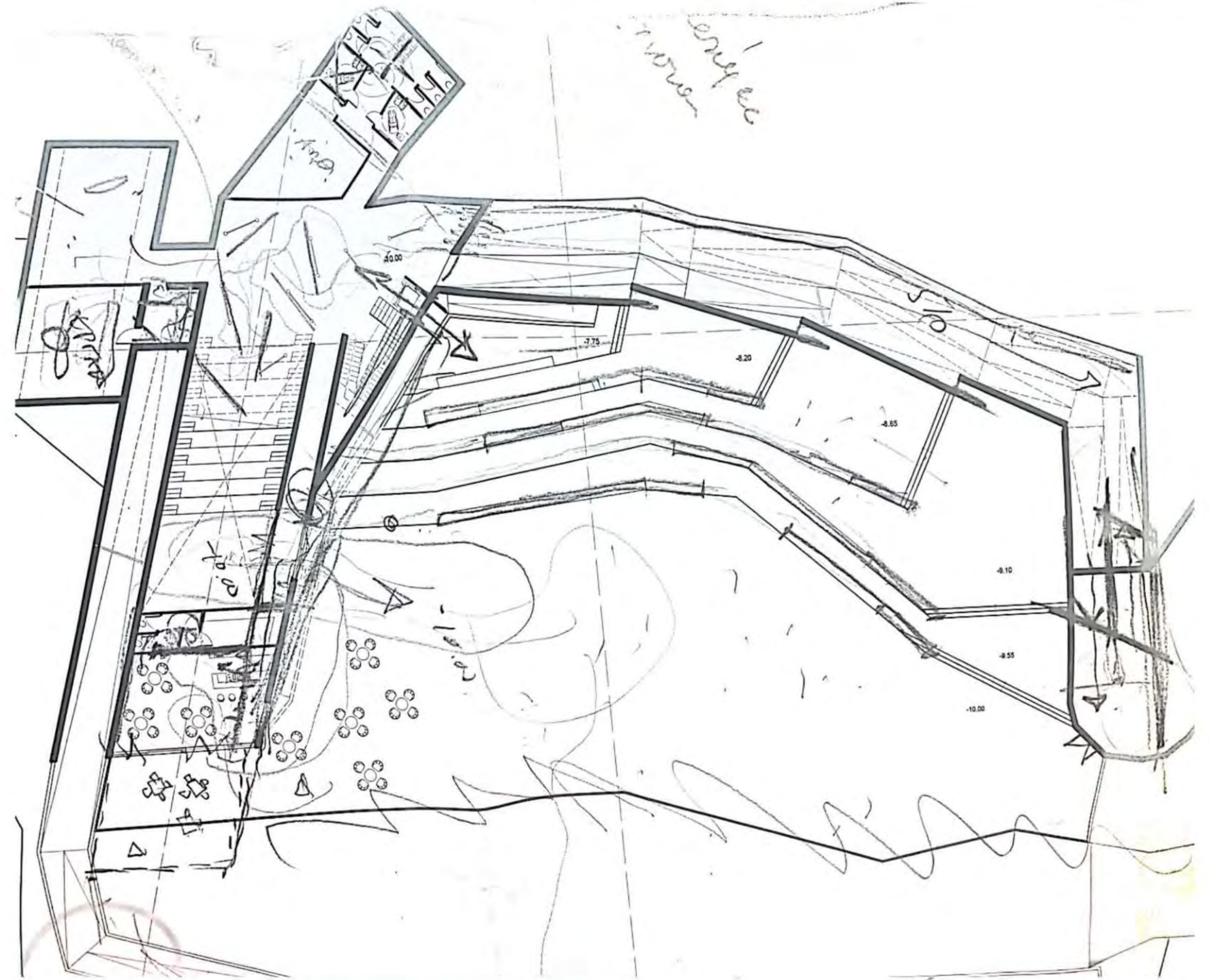
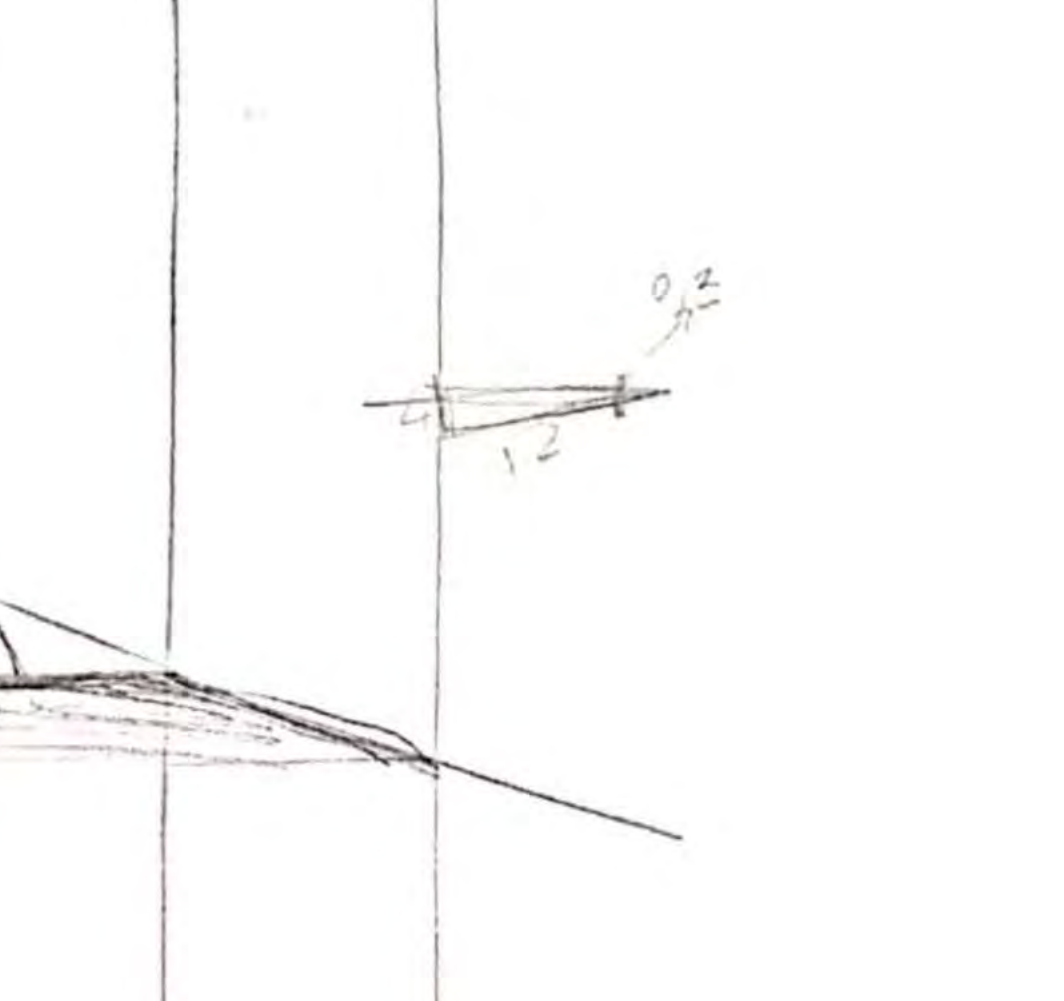
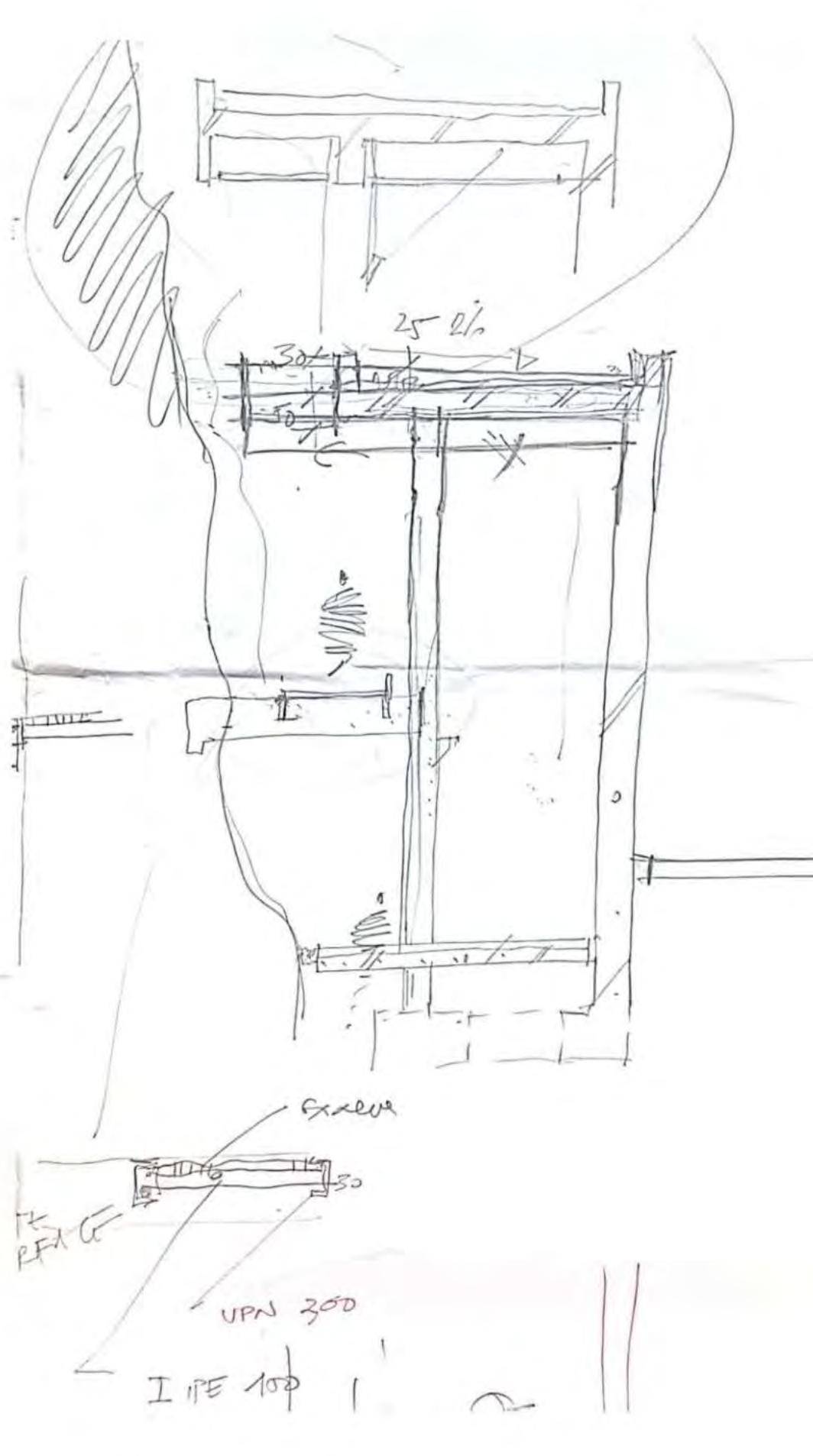
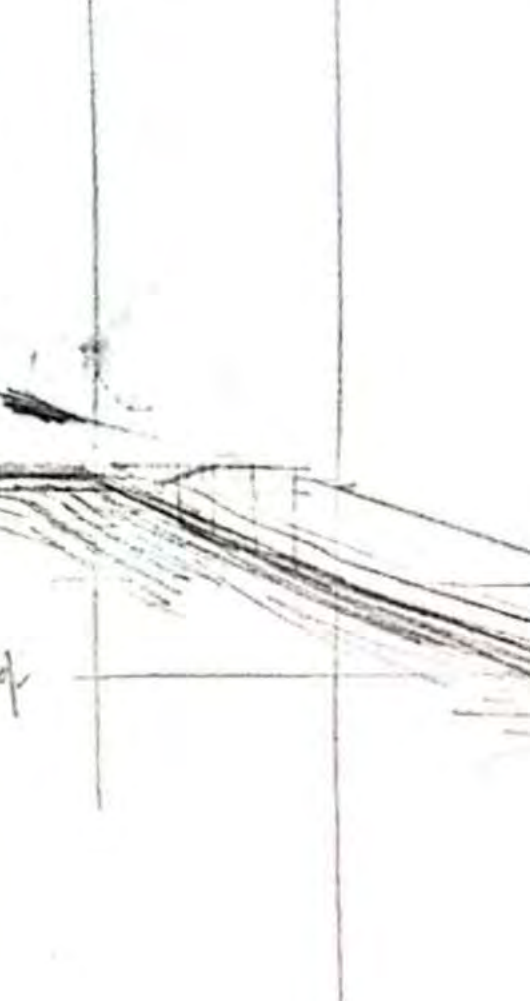
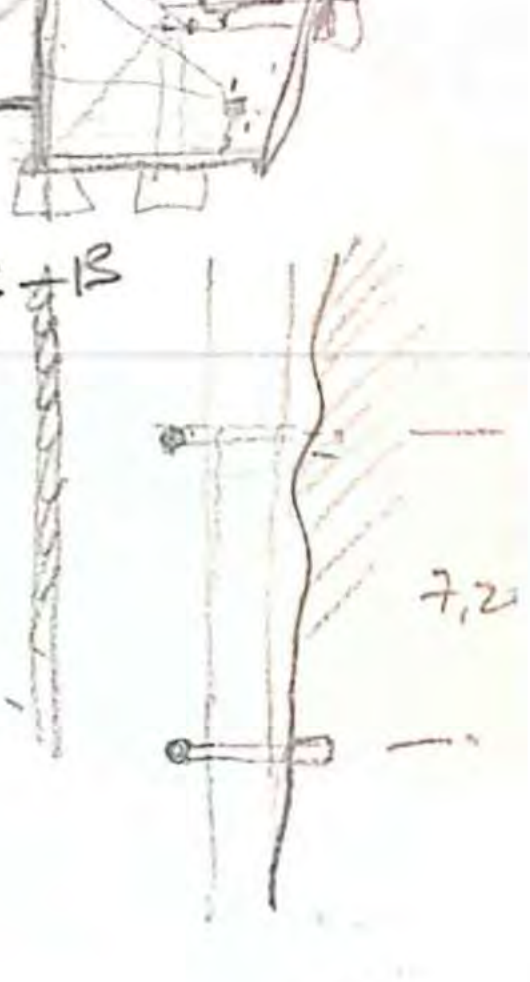
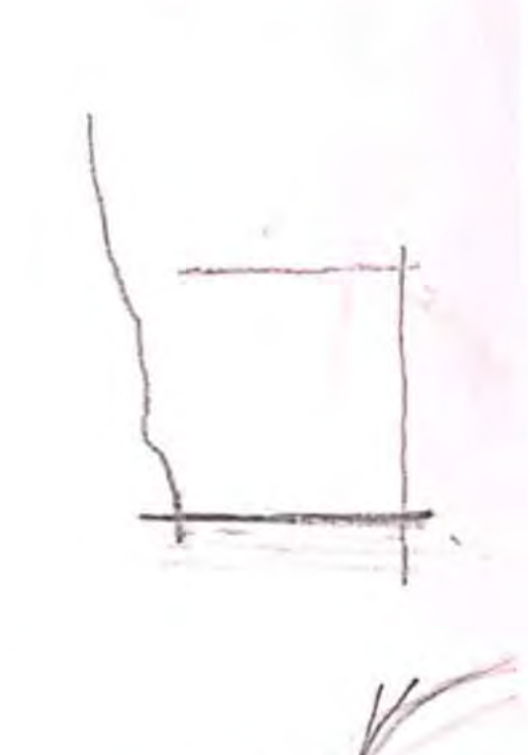
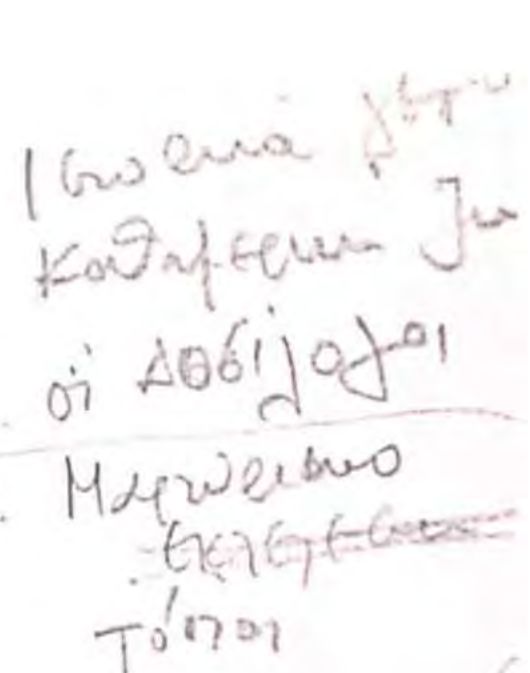
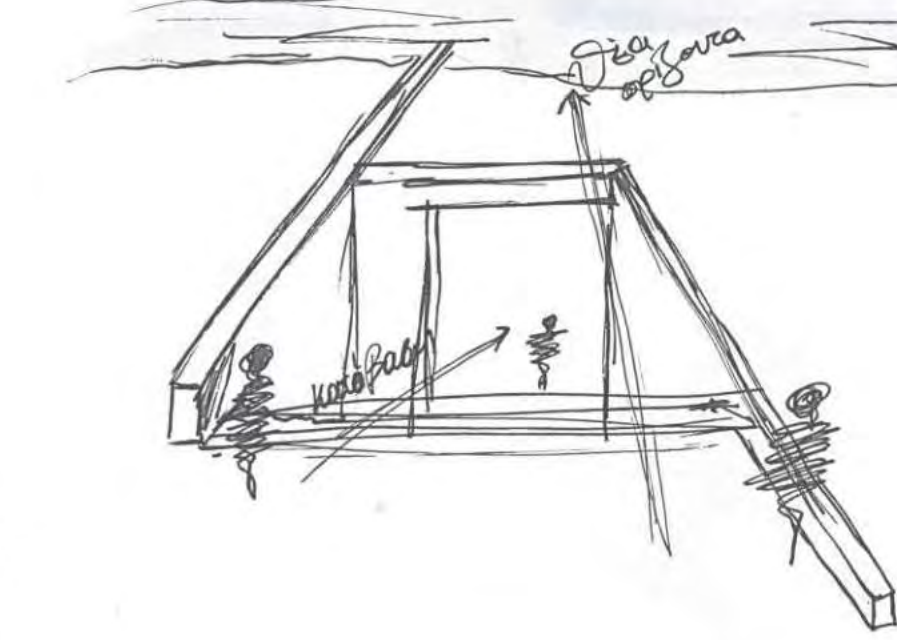
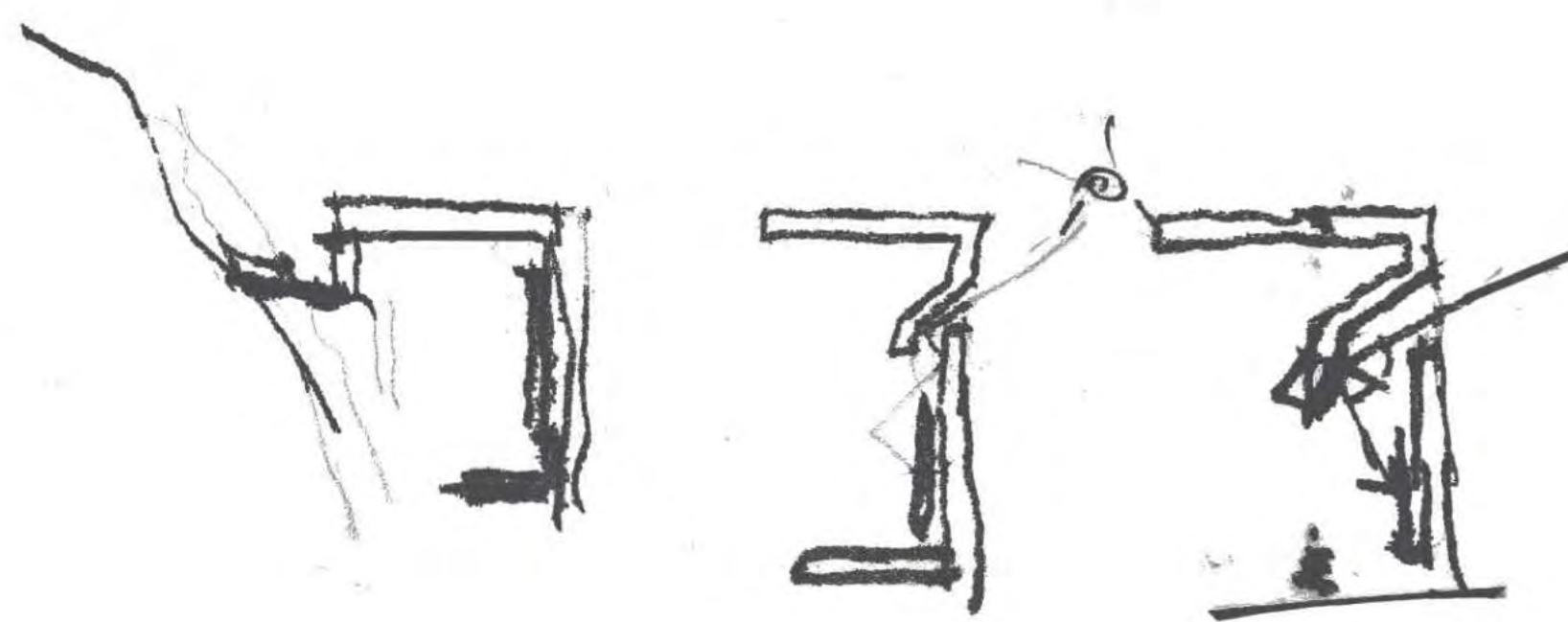
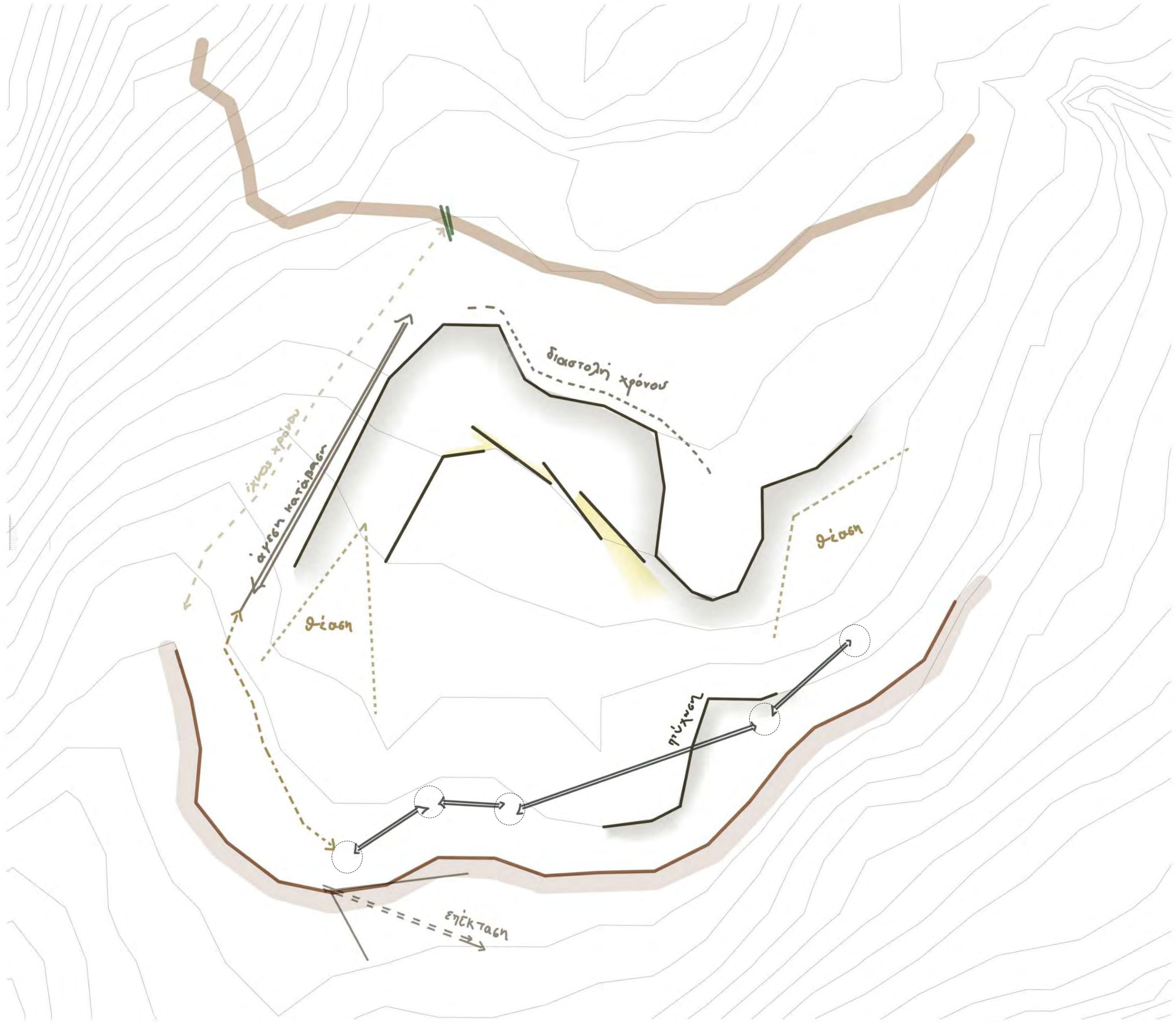
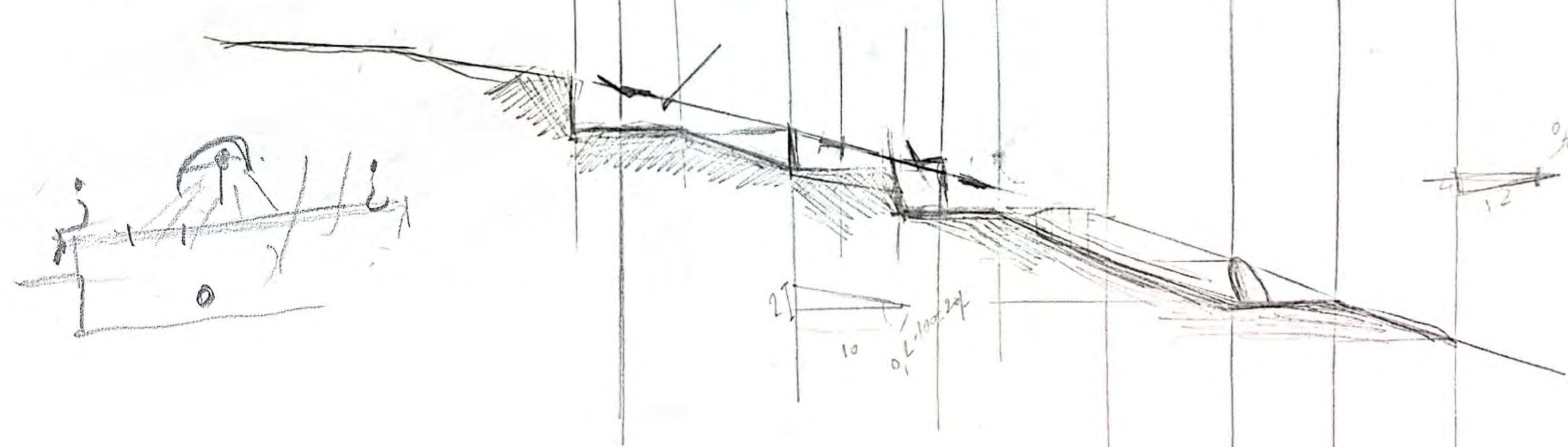
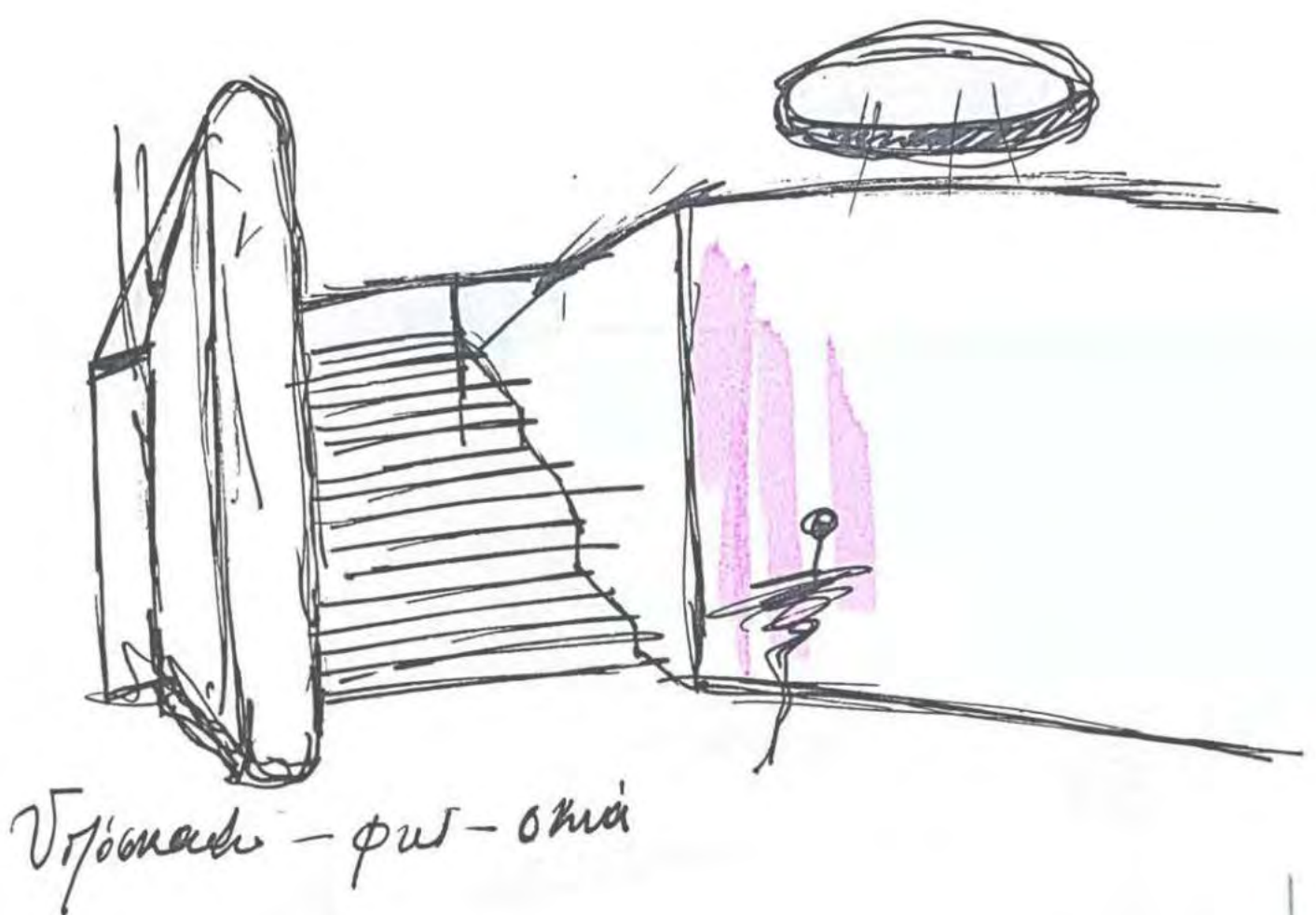
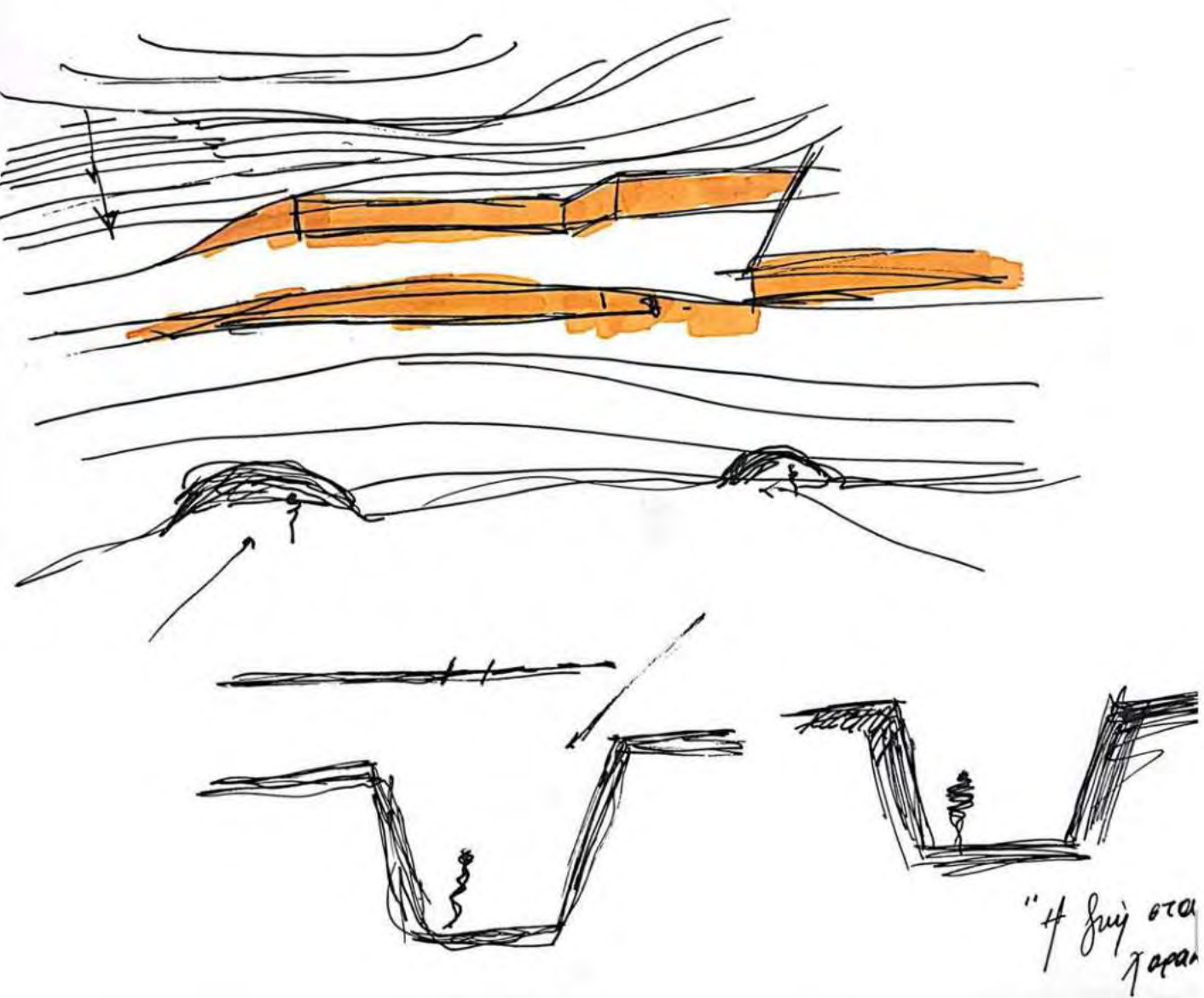
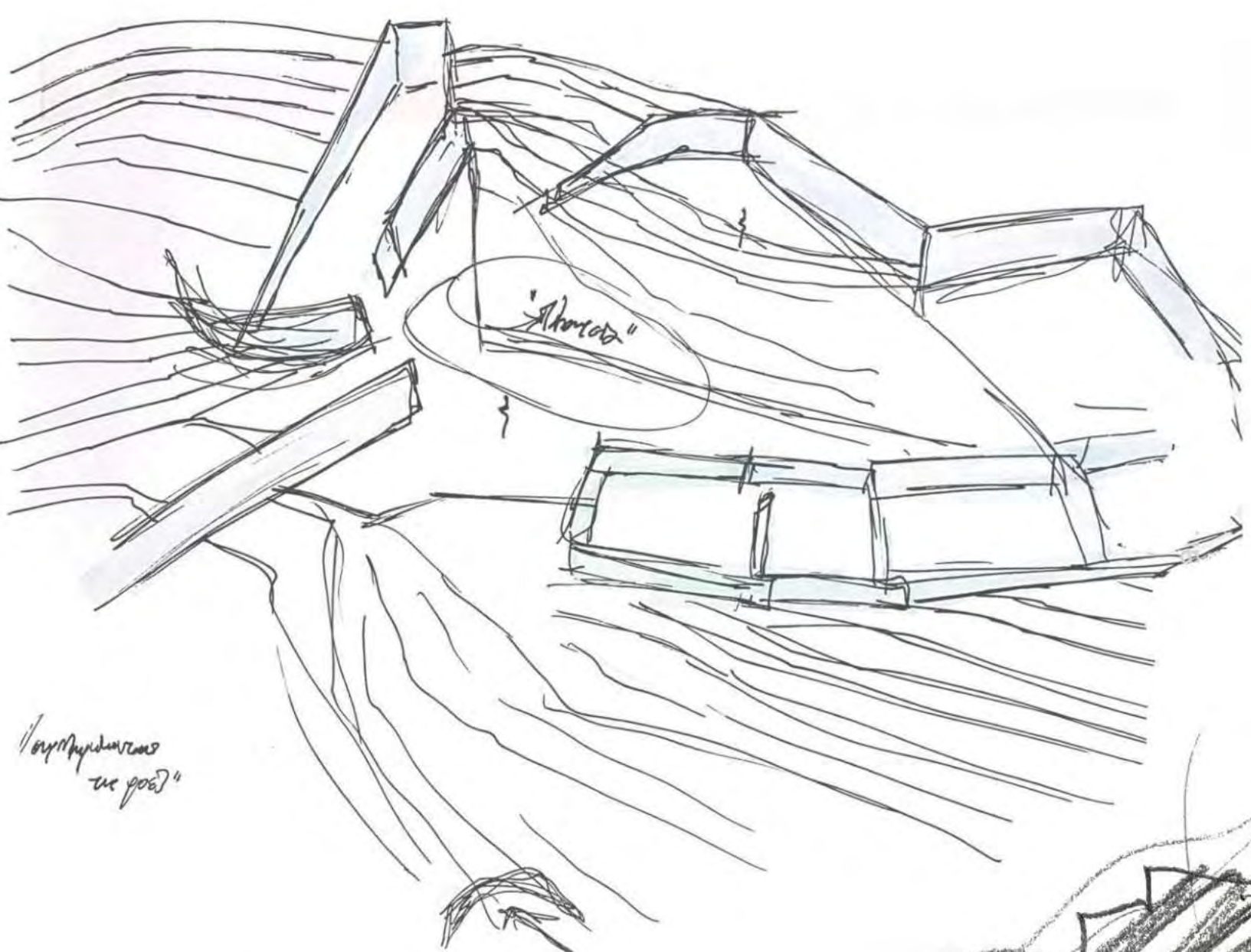
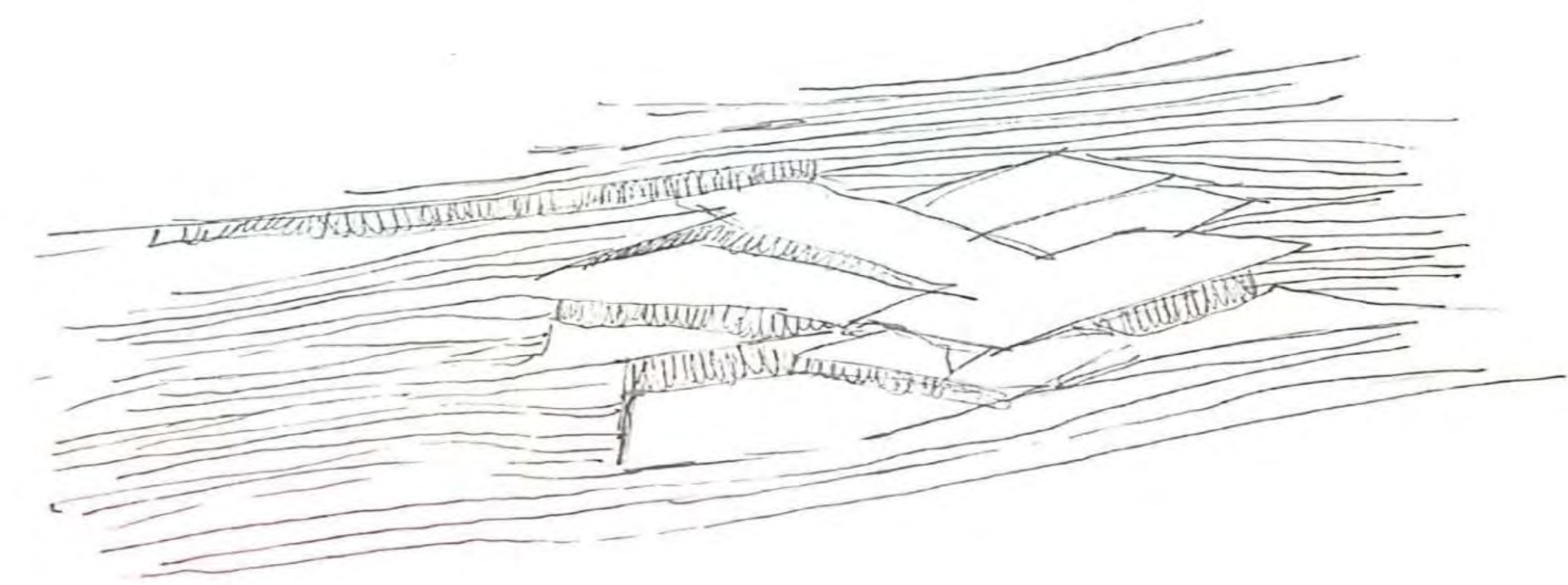
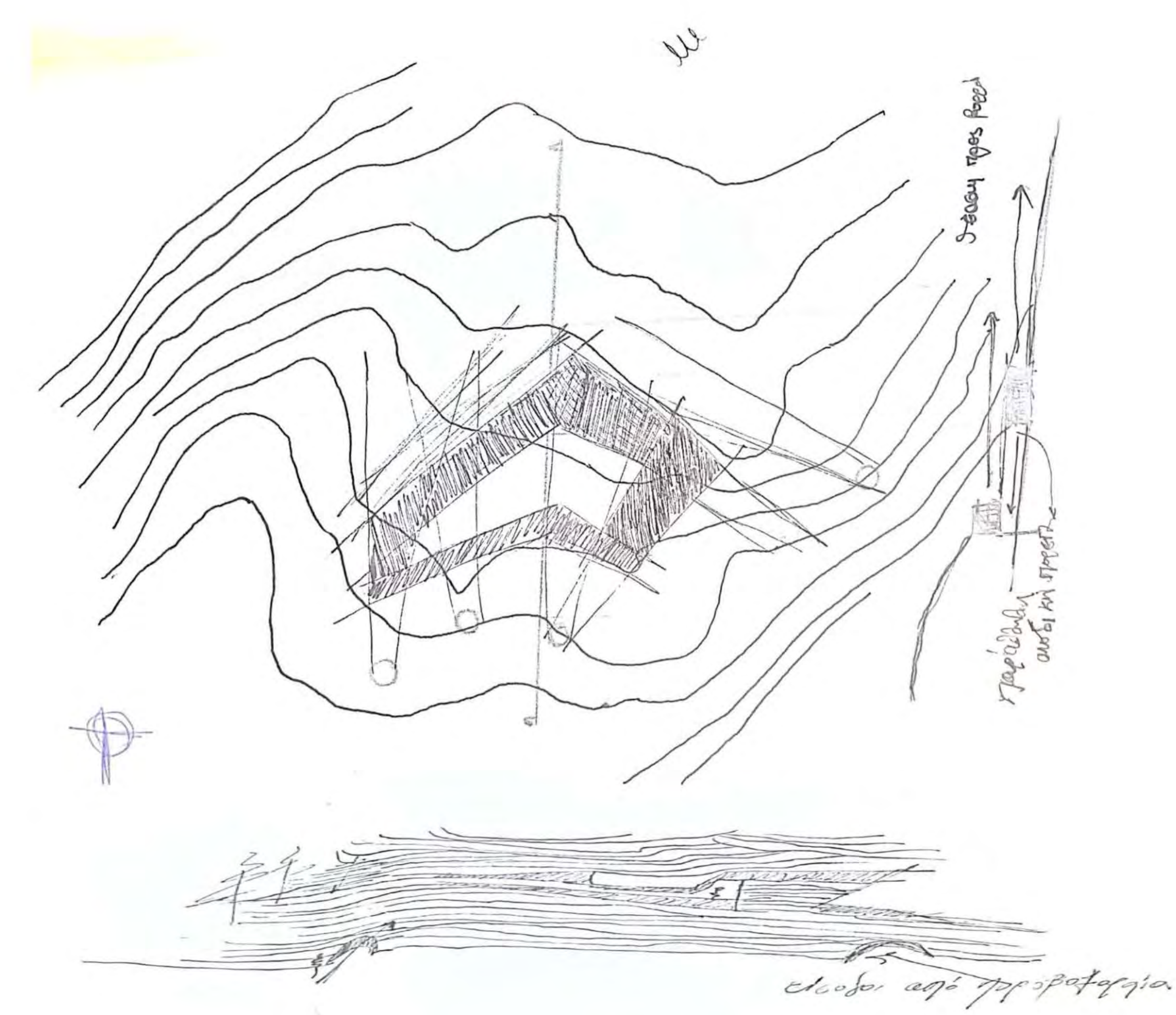
Αστοιβίδα
Sarcopoterium
spinosum

Μαντζουράνα

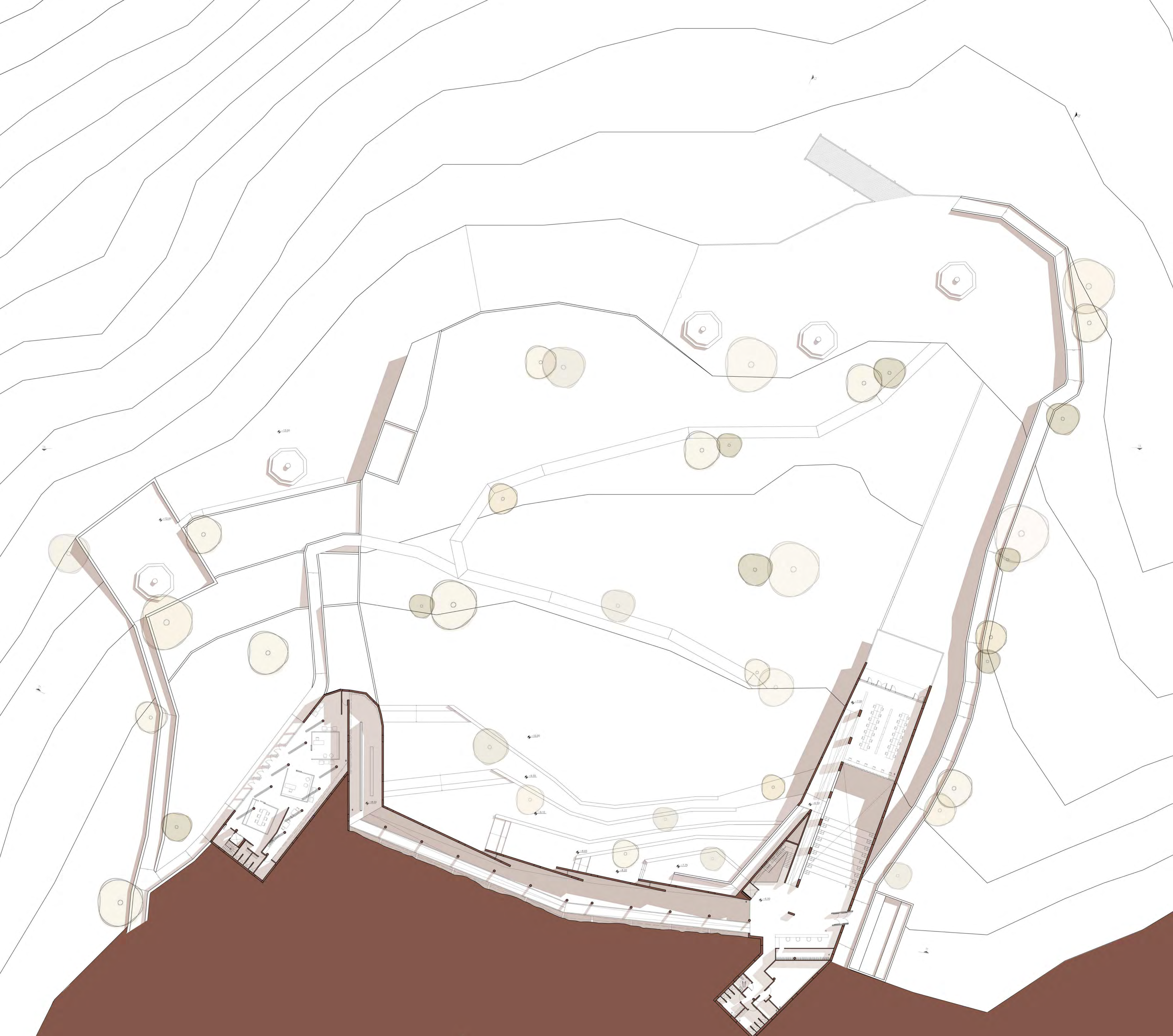

ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΩΝ

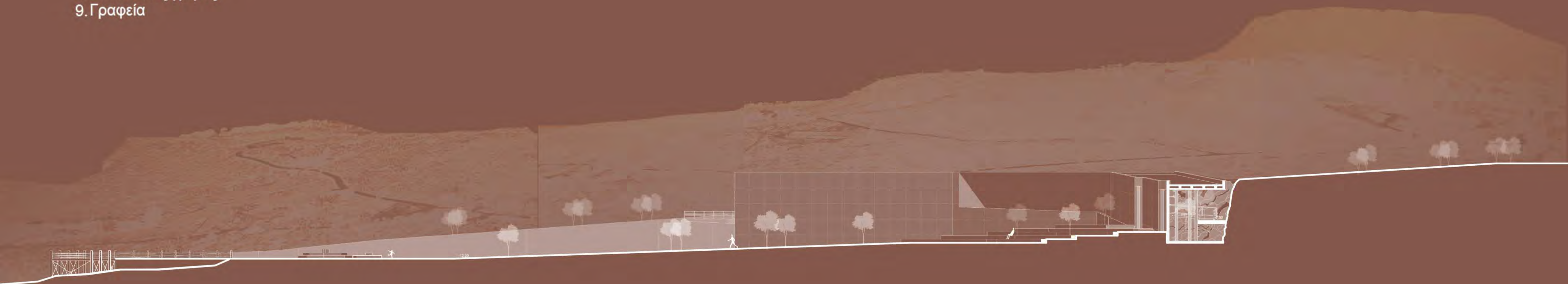

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Υποδοχή
2. Θέατρο /Χώρος ομιλιών
3. Βιβλιοθήκη
4. Βεστιάριο
5. Αποθηκευτικός χώρος
6. Βοηθητικός χώρος
7. Τουαλέτες
8. Εκθεσιακός χώρος
9. Γραφεία

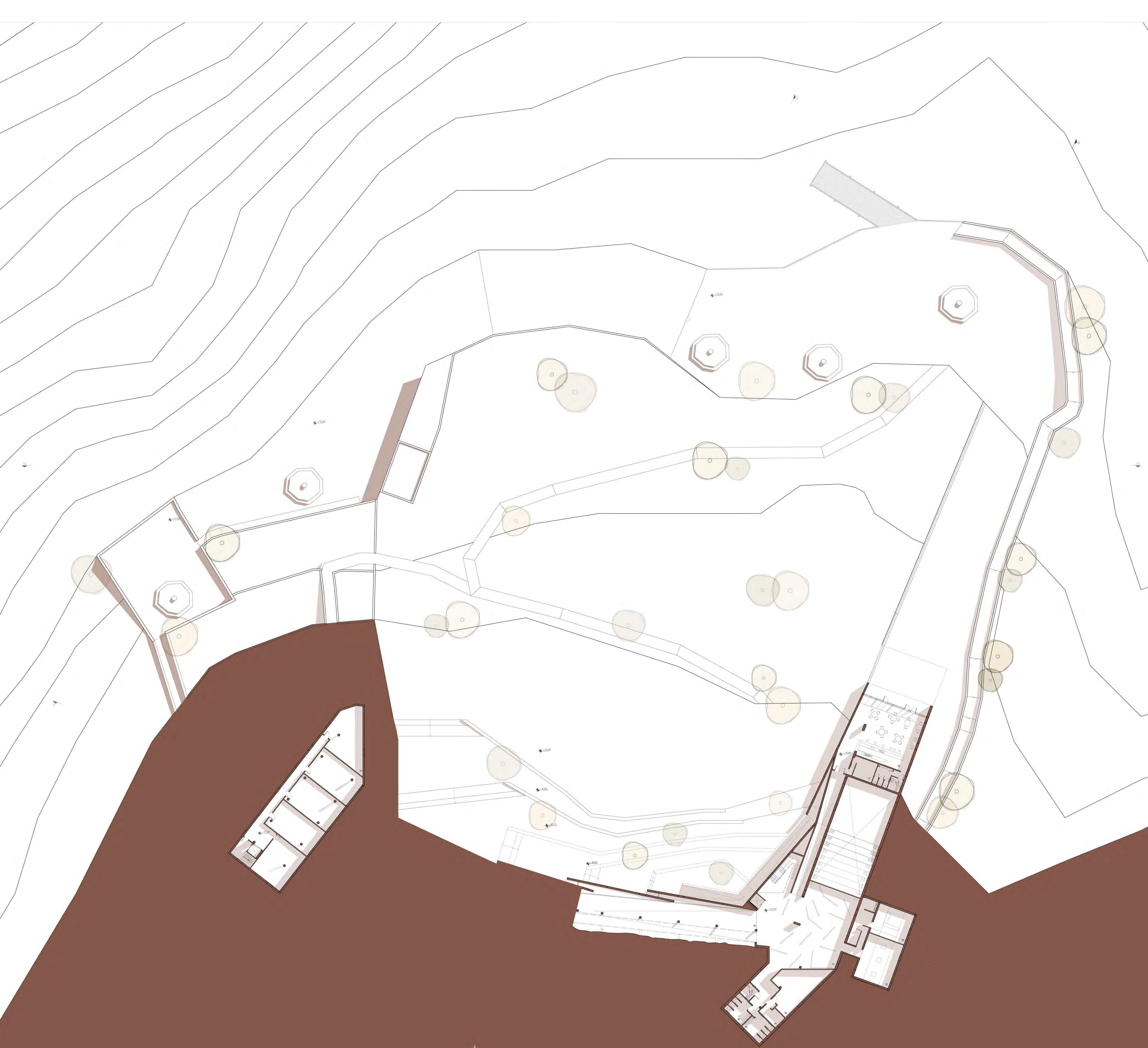

ΚΑΤΟΨΗ ΕΠΙΠΕΔΩΝ -6.00, -8.00

ΤΟΜΗ T3

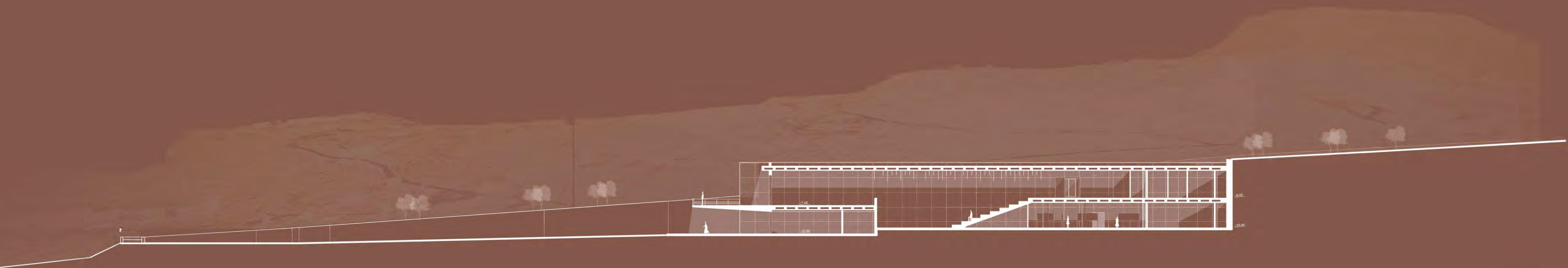

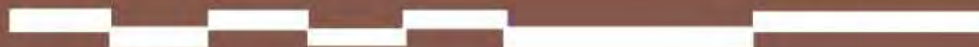
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

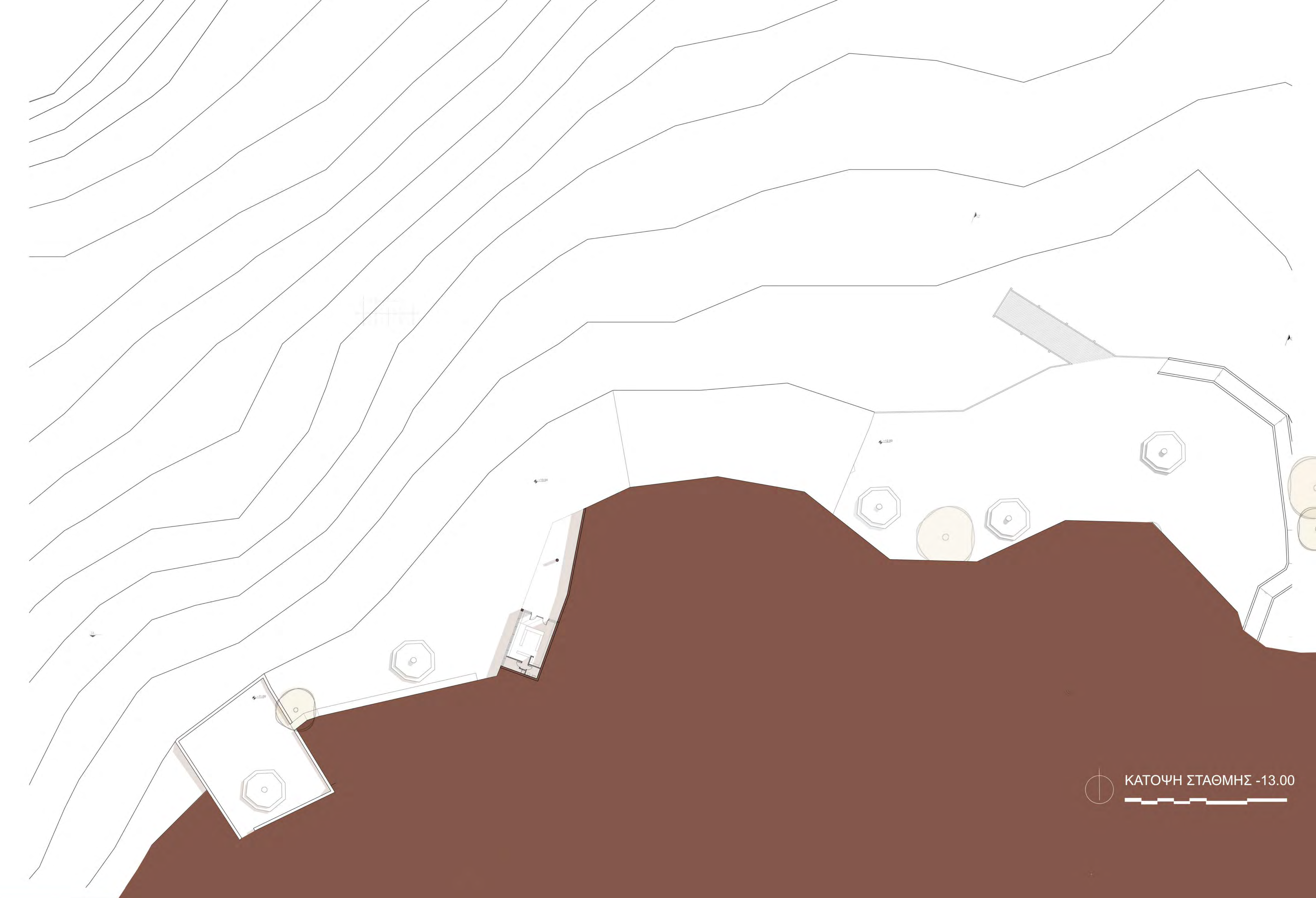
- 10. Εκθεσιακός χώρος
- 11. Εκθεσιακός χώρος
- 12. Εκθεσιακός χώρος
- 13. Εργαστήριο συντήρησης εκθεμάτων
- 14. Βοηθητικός χώρος εργαστηρίου
- 15. Καφετέρια
- 16. Τουαλέτες καφετέριας
- 17. Παρασκευαστήριο
- 18. Αποθηκευτικός χώρος
- 19. Βοηθητικός χώρος
- 20. Τουαλέτες
- 21. Η/Μ

ΚΑΤΟΨΗ ΕΠΙΠΕΔΩΝ -10.00, -11.00

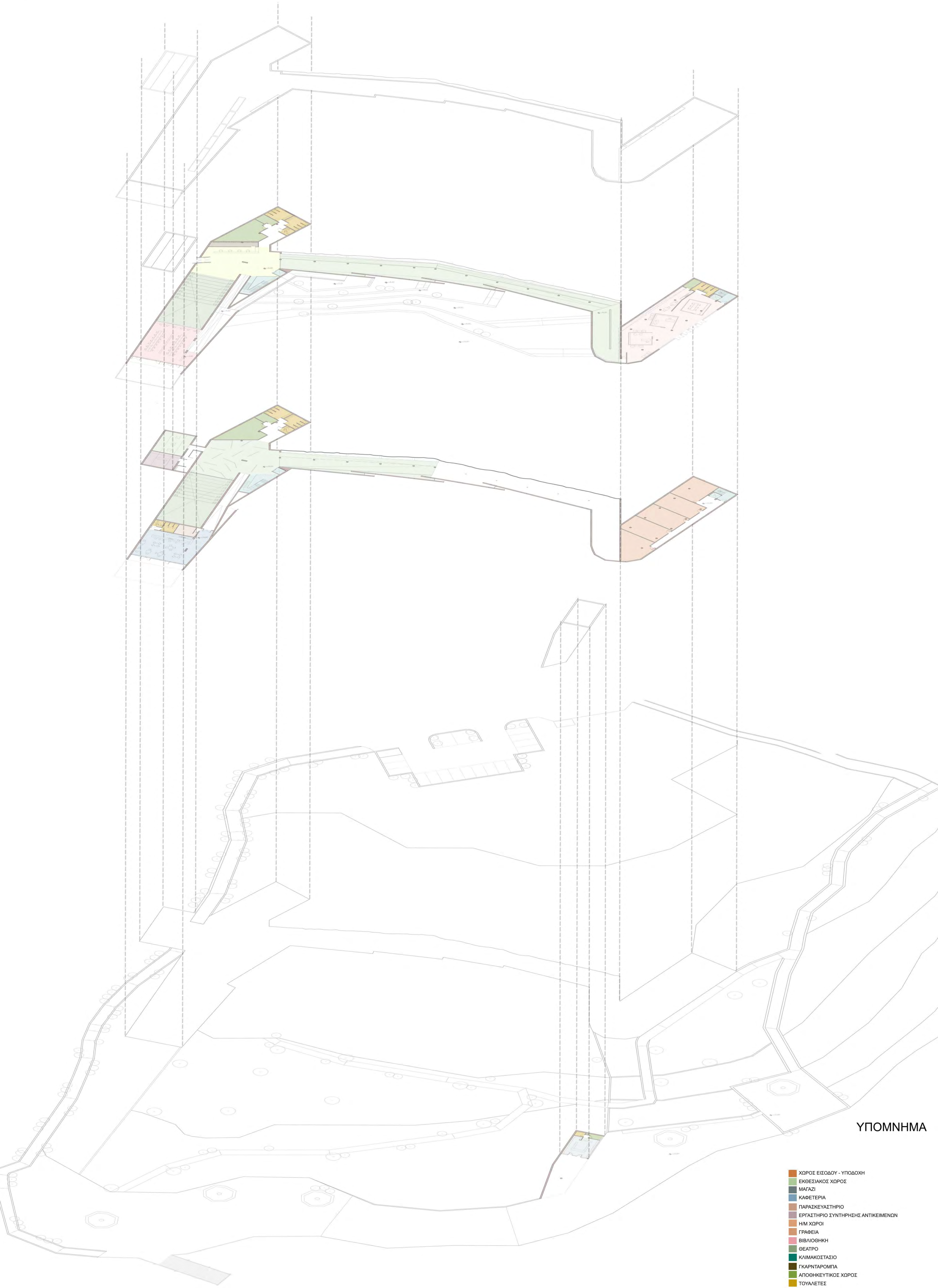

ΤΟΜΗ Τ2

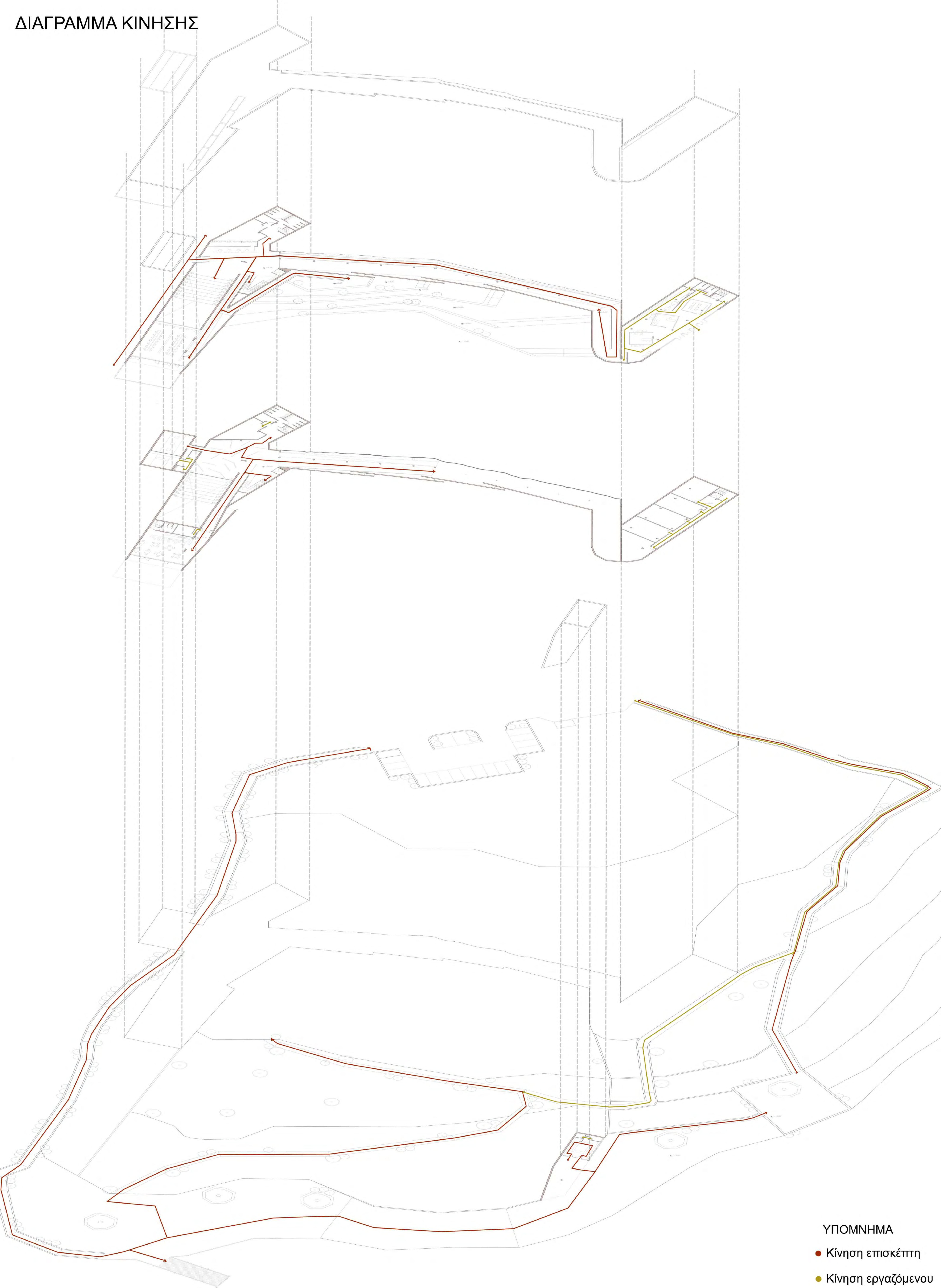

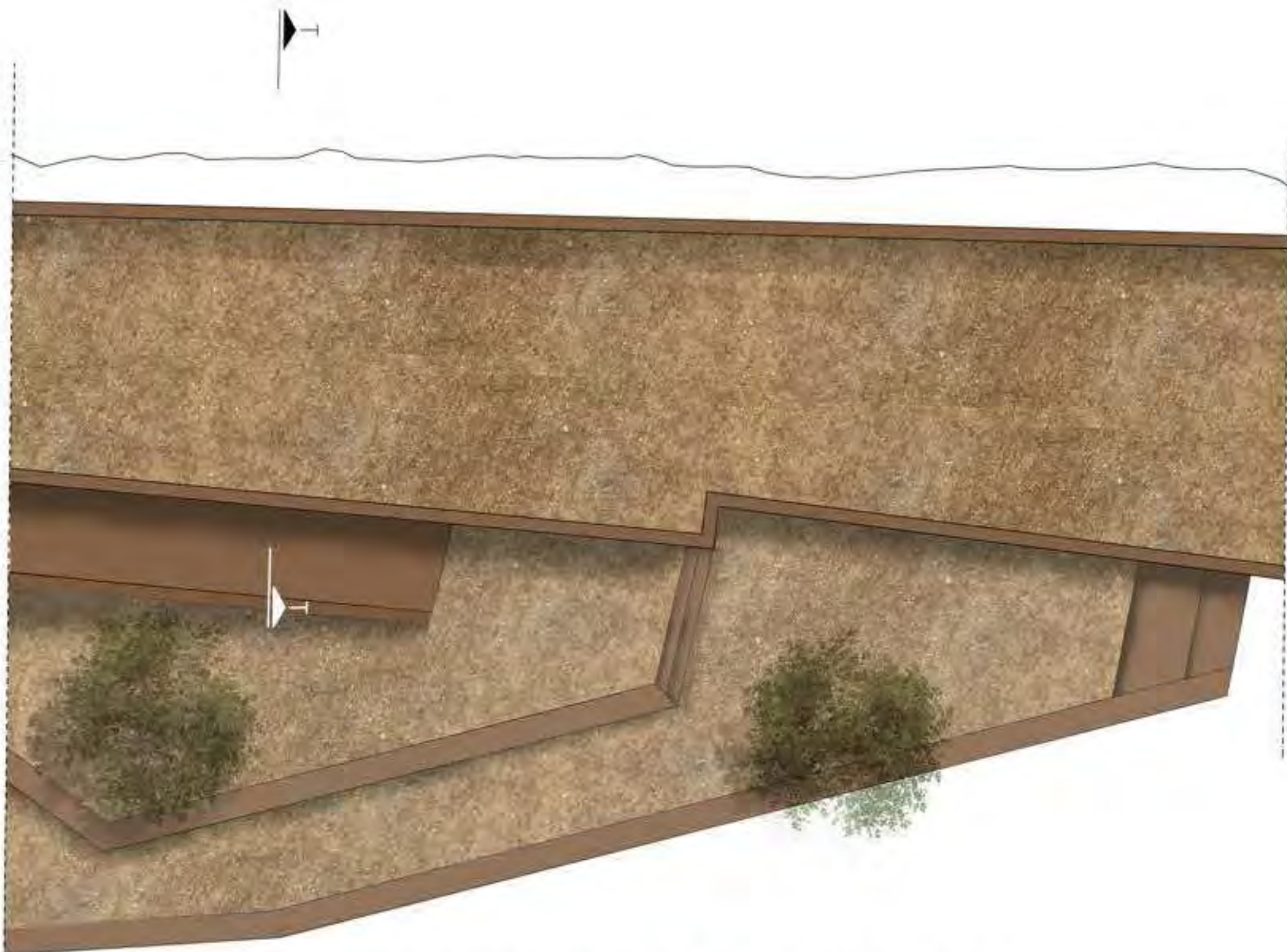
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΕΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΙΝΗΣΗΣ

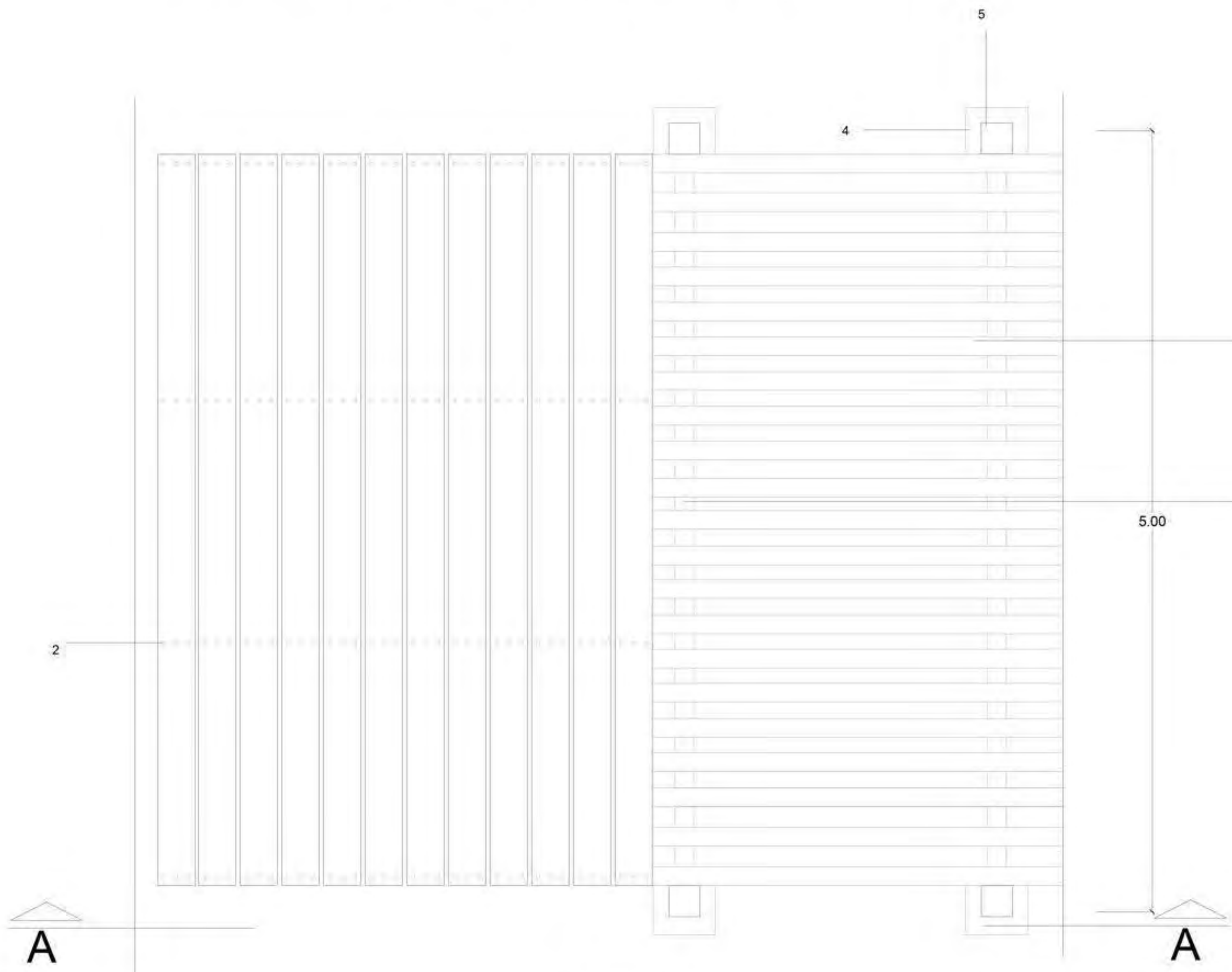

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

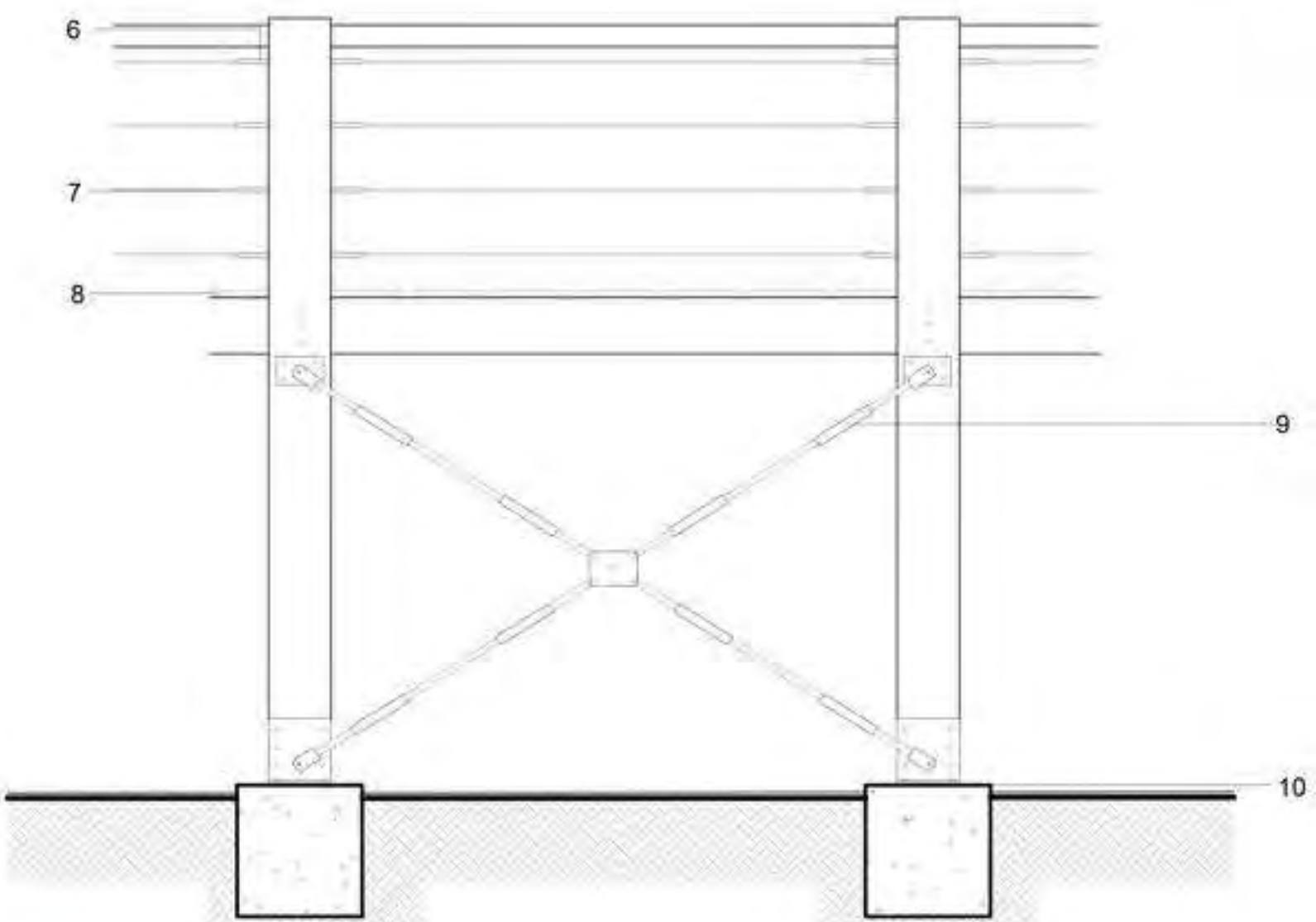
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΡΑΜΠΑΣ 1:20

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΞΥΛΙΝΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ 1:20

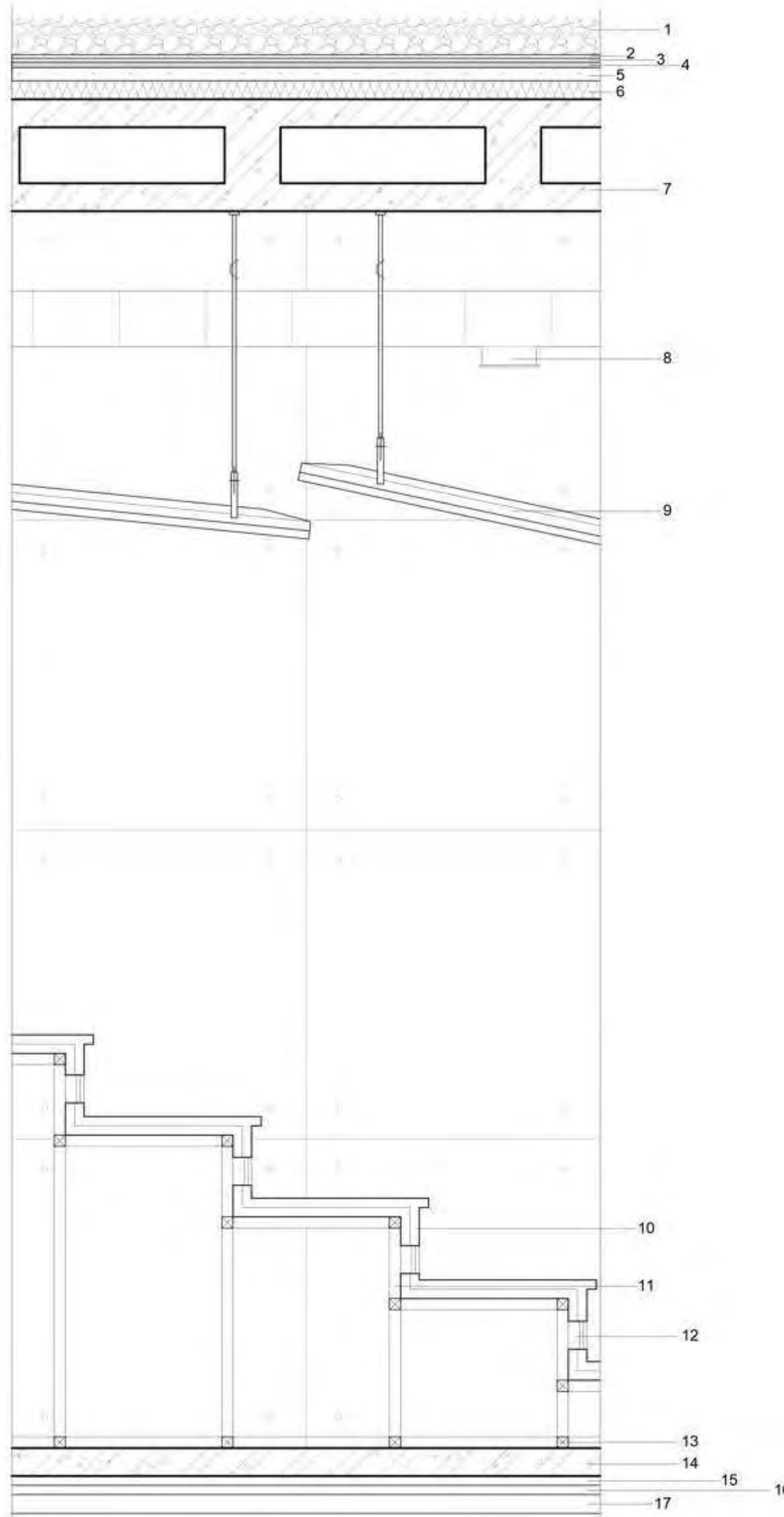

Πίνακας υλικών

- Δευτερεύον ξύλινο δοκάρι 12x12cm
- Ξύλινες σανίδες 20x4.5cm
- Κύριο ξύλινο δοκάρι 12x24cm
- Θεμελίωση οπλισμένου σκυροδέματος 40x40cm
- Ξύλινο υποστήλωμα 20x20cm
- Εντατήρας
- Συρματόπλεγμα
- Ξύλινες σανίδες 20x4.5cm
- Εντατήρας Φ20
- Θεμελίωση οπλισμένου σκυροδέματος 40x40cm

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ 1:20

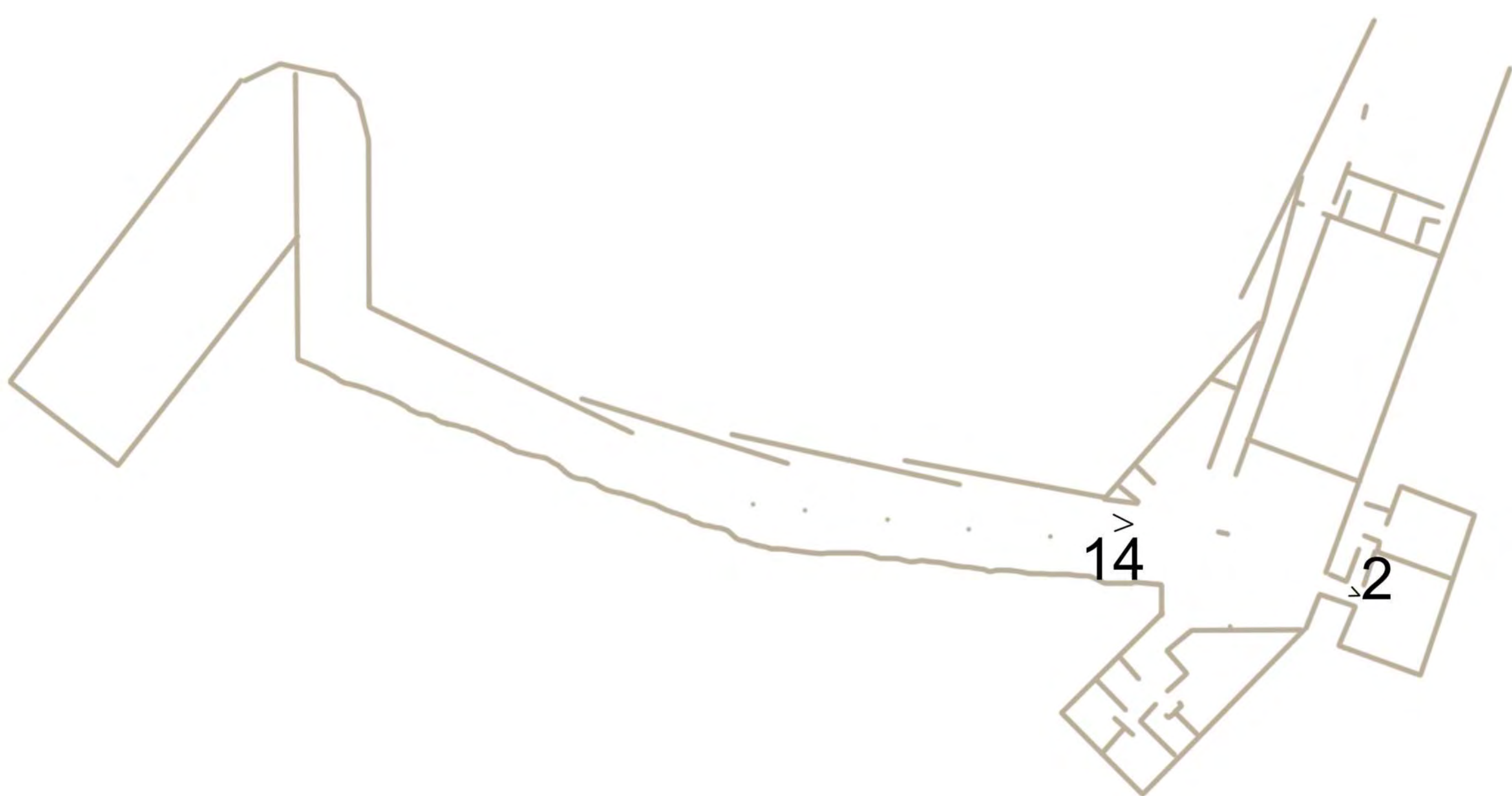
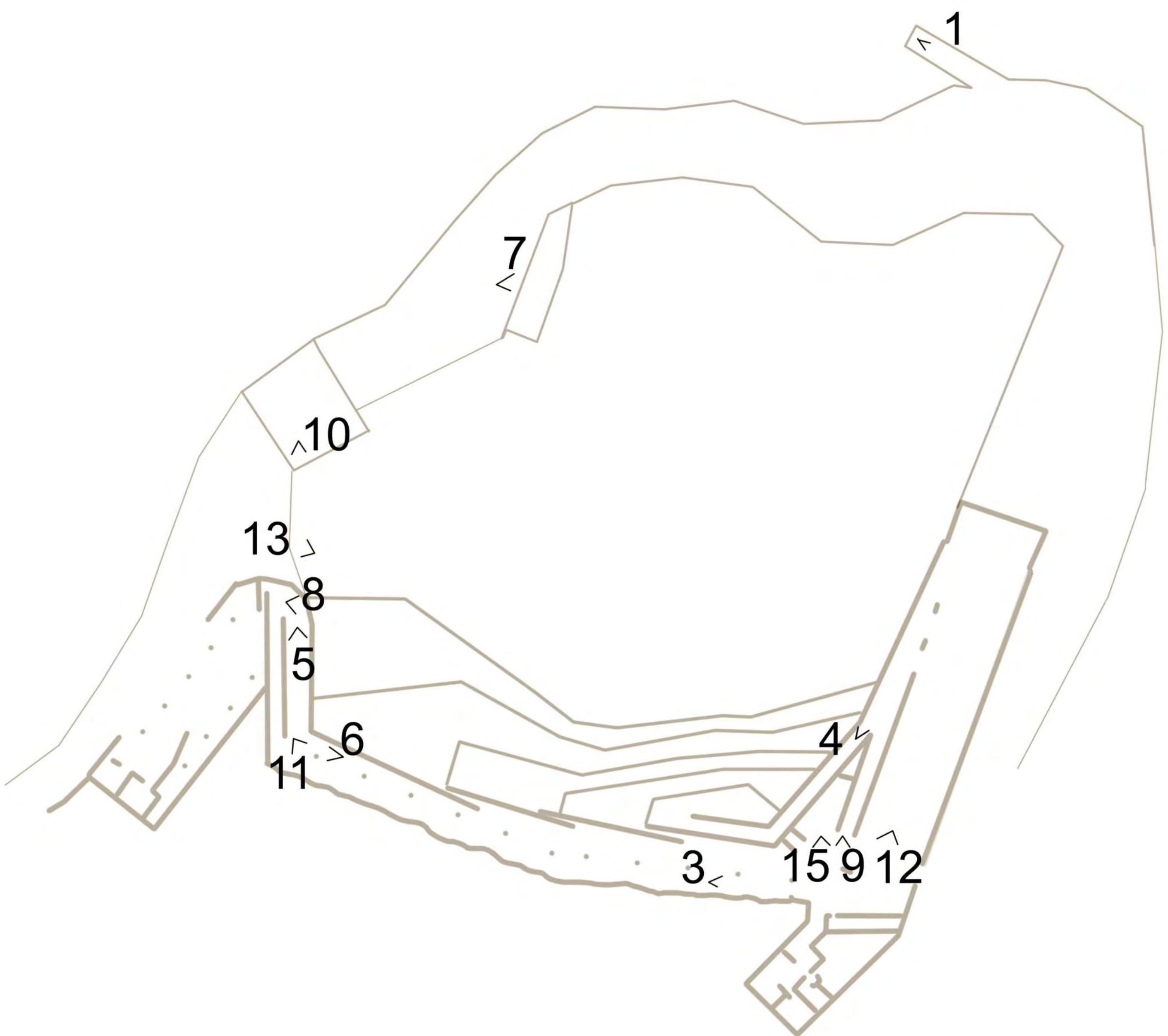
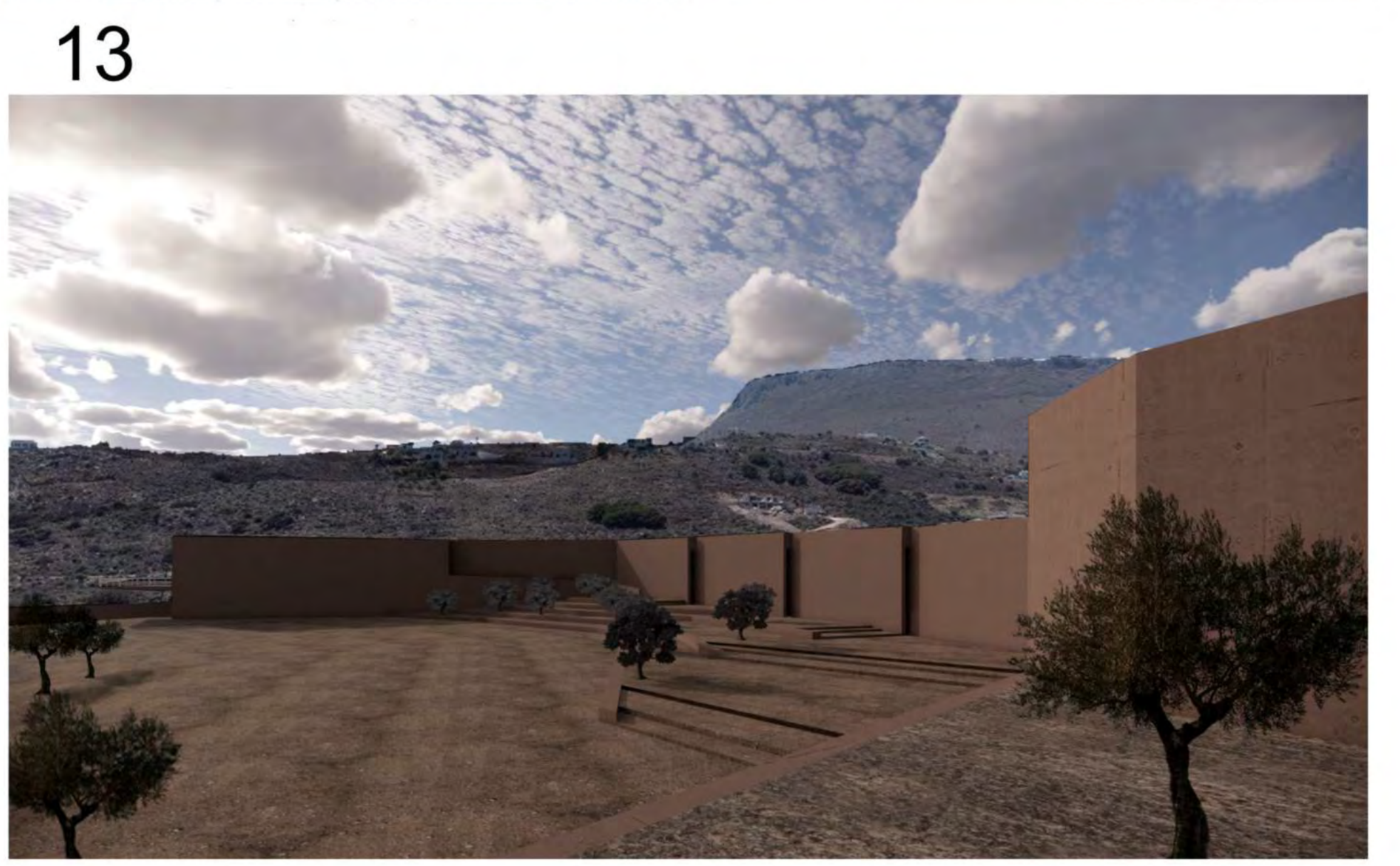
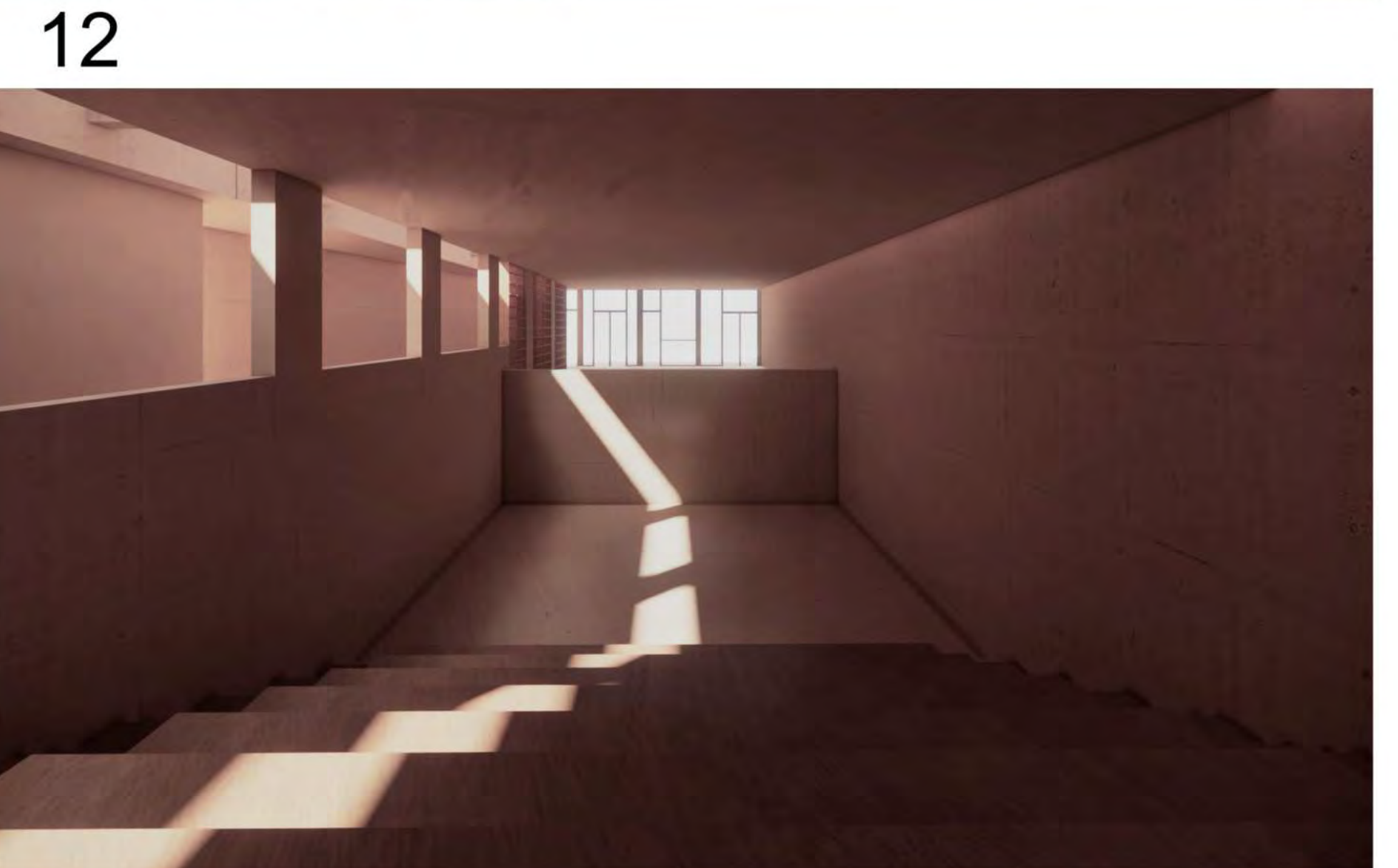
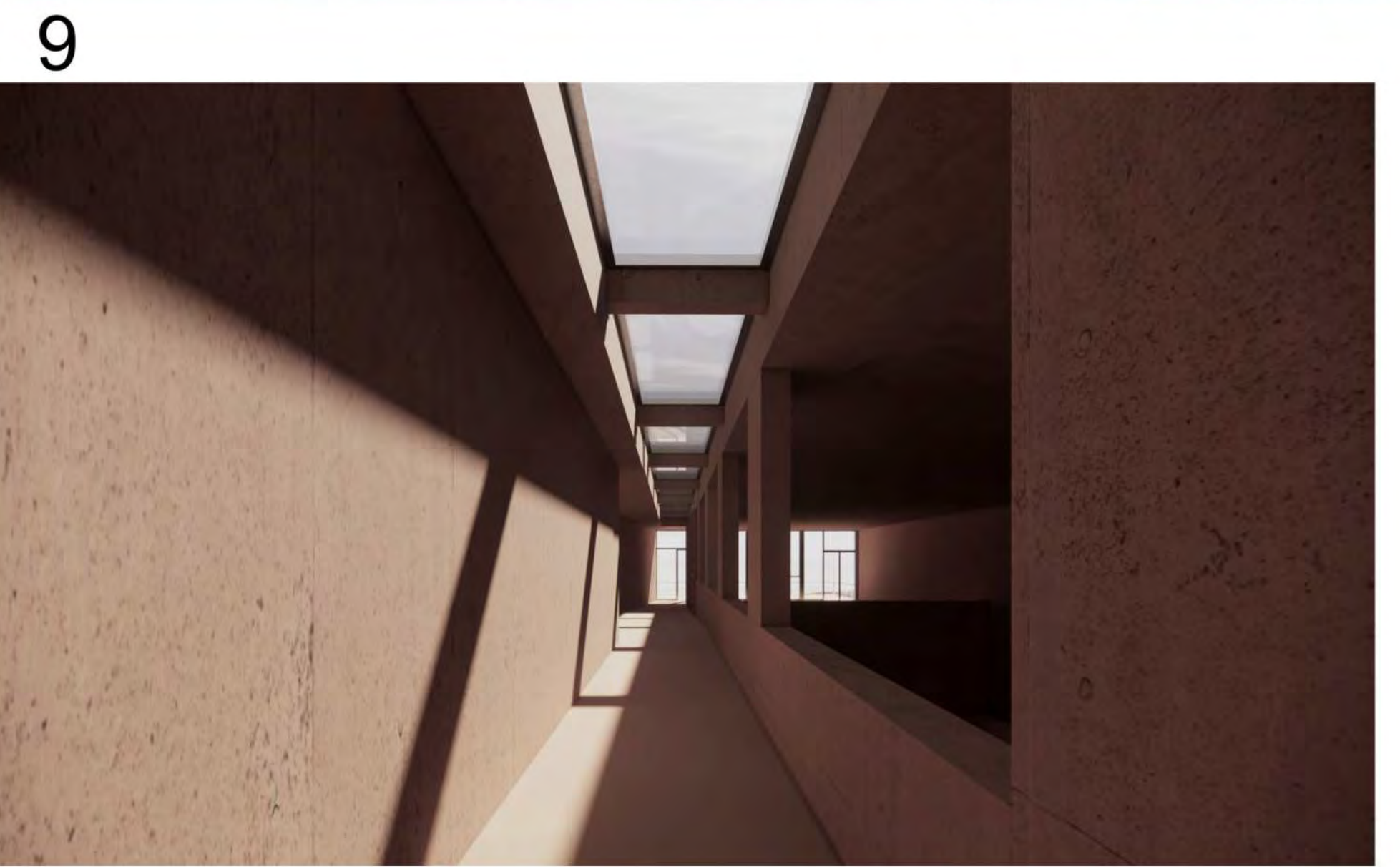
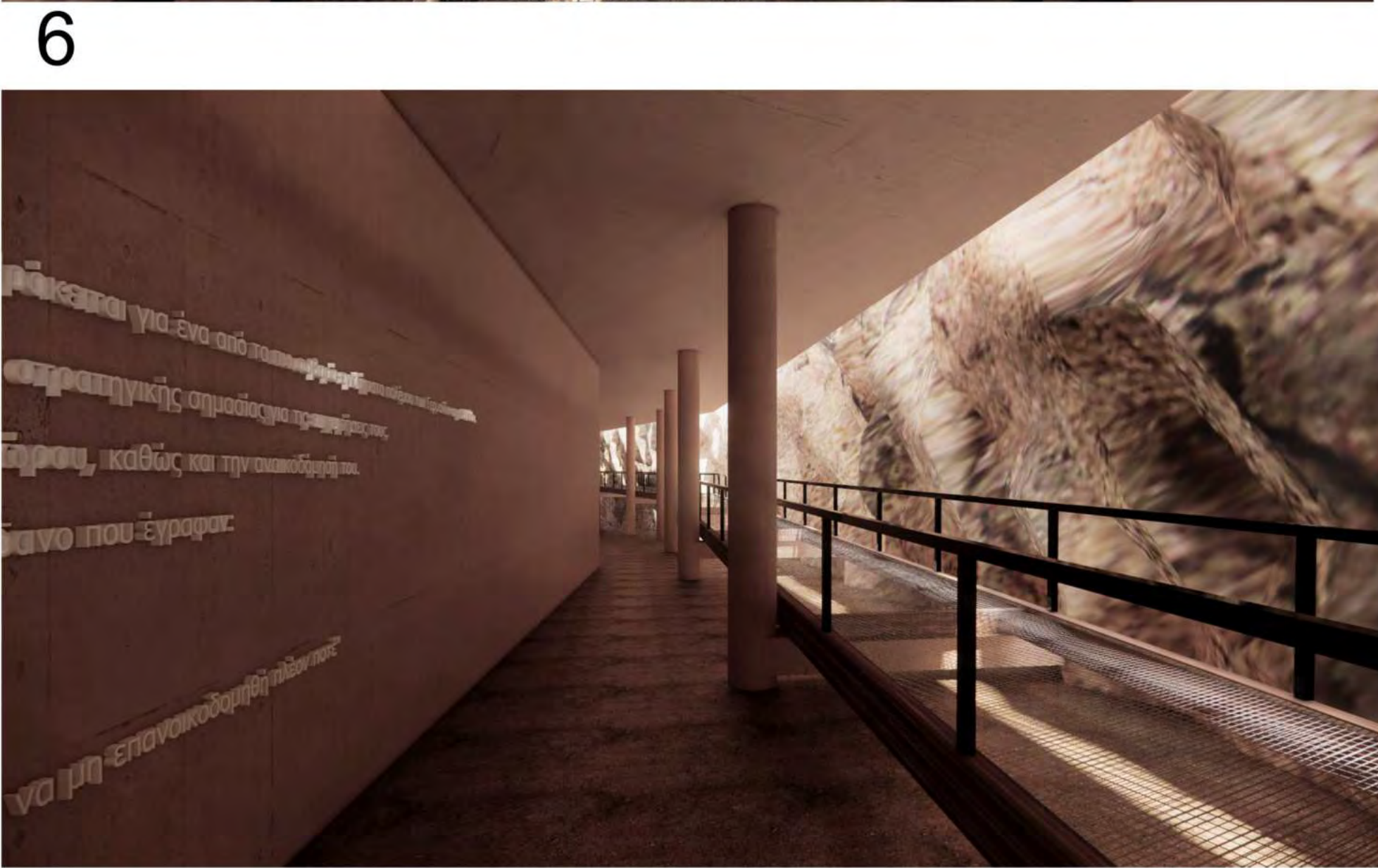
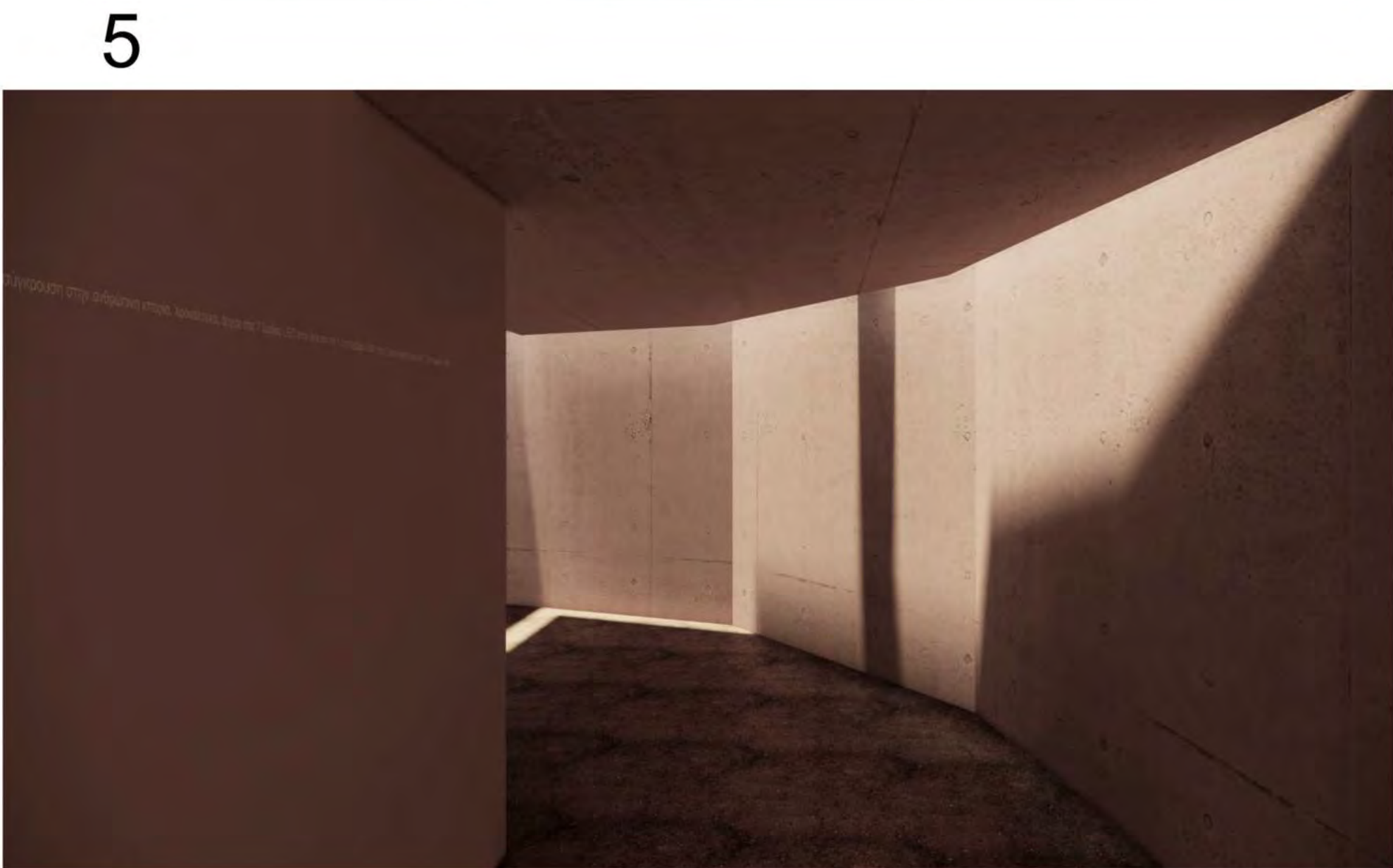
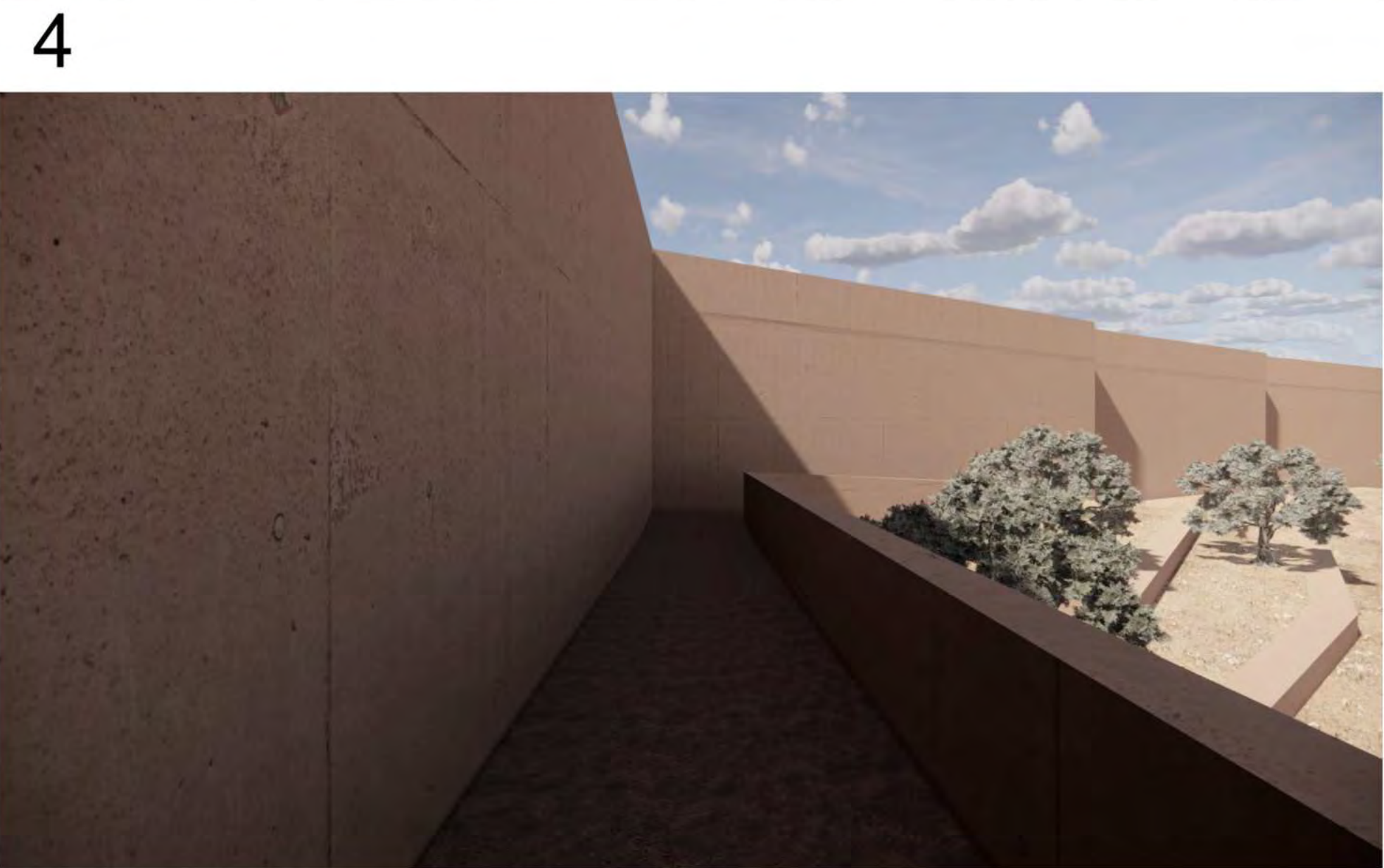
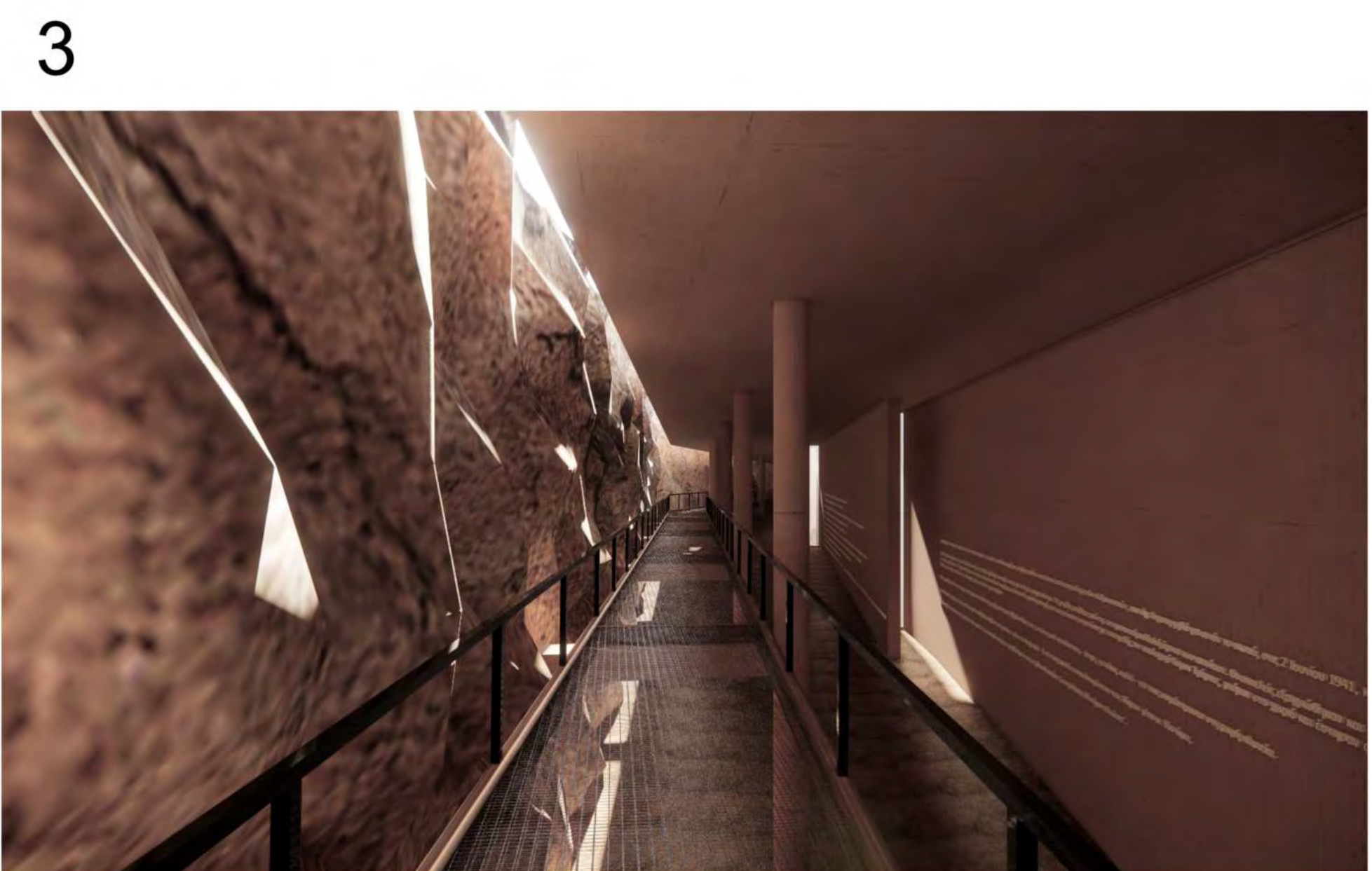
Πίνακας υλικών

- Θραυστό υλικό - Τοπικές πέτρες
- Γεωύφασμα
- Στεγανοποιητική στρώση με ασφαλτόπανα
- Εξομαλυντική στρώση σκυροδέματος
- Σκυρόδεμα ρύσεων
- Θερμομονωτικό υλικό
- Πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος
- Προσαγωγός αέρα
- Πάνελ - Ανακαστήρας ήχου
- Ξύλινη επένδυση κερασιάς
- Μεταλλική βάση κερκιδιών
- Στόμιο επιστροφής αέρα
- Μεταλλικός στριπτήρας
- Πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος
- Μεμβράνη στεγάνωσης
- Άμμος
- Αμμοχάλκο 3Α

Πίνακας υλικών

- Θραυστό υλικό - Τοπικές πέτρες
- Γεωύφασμα
- Στεγανοποιητική στρώση με ασφαλτόπανα
- Εξομαλυντική στρώση σκυροδέματος
- Σκυρόδεμα ρύσεων
- Θερμομονωτικό υλικό
- Πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος
- Κούφωμα αλουμινίου
- Μεταλλικό κγκλίδωμα
- Βατή Μεταλλική Σχάρα
- Μεταλλική διατομή UPRN 300
- Δοκάρι Οπλισμένου Σκυροδέματος
- Κανάλι υδρορροής
- Στρώση πατημένου χώματος
- Στεγανοποιητική στρώση με ασφαλτόπανα
- Πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος
- Πέδιλο θεμελίωσης
- Χώμα

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΚΕΤΑΣ

